

TECHNIKOS ŽODIS

2

1971

Isteigtas. 1951 m.

Est. 1951.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų
S-gos Chicagos Skyriaus Techninės Spaudos Sekcija.Published by: American Lithuanian Engineers and
Architects Association, Inc. Chicago Chapter Tech-
nical Press Section.

Prenumerata \$6.00 U. S. metams

Yearly subscription — \$6.00 U. S.

Studentams \$2.00 U.S. metams

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

- Vyr. redaktorius:** G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101.
Tel. (312) 543-8198.
- Vyr. red. pavaduotojas:** K. Kaunas, 6720 So. Winchester Ave., Chicago, Ill. Telef. (312) PR8-2589.
- Techn. redaktorius:** J. Slabokas.
- Skyrių redaktoriai:** Dr. J. A. Bilėnas, K. Burba, A. Didžiulis, V. Jautokas, arch. Albertas Kerelis
ir V. Petraitis
- Atstovai prie T. Ž.:** PLIAS C. V. — prof. St. Dirmantas, ALIAS C. V. — B. V. Galinis, ALIAS
Chicagos sk. — V. Jautokas
- Administracija:** Administratorius — A. Pargauskas, pav. — J. Sakalas ir M. Krasauskas
Adresas: A. Pargauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. U.S.A.
- ALIAS Chicagos sk. Techn. Spaudos Sekcijos vadovas:** J. Rimkevičius

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

ANGLIJOJE

J. Vilčinskas, 5 Holmside Rd., London S. W. 12,
England.

AUSTRALIJOJE

I. J. Riauba, 9 Harrow St., Brighton Gdns,
South Australia.

KANADOJE

I. P. Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2, Ont. Cānada

KOLUMBIJOJE

J. Kalėda, Apartado Aereo 1720, Medellin
Colombia, S A

BRAZILIJOJE

Z. Bačelis, Caixa Postal 9102, Sao Paulo, Brazil, S.A.

J. A. V-bėse

1. Z. Gavelis, 897 E. Broadway, So. Boston,
Mass., 02127.2. K. Krulikas, 93-11, 114th St., Richmond Hill 18,
L. I. N.Y. 11418.

3. S. Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit, Mich. 48227

4. E. Arbas, 306 22nd St., Santa Monica,
Calif. 90402.5. V. Gruzdis, 1025 Wingohocking St., Philadelphia
Pa., 19039.

Ši „T. Žodžio“ Bostono numerį paruošė — Eugenijus Manomaitis, Bronius Galinis ir Jurgis Gimbutas

TURINYS

- ✓ *Bostono lietuviai inžinieriai* ..... ST. SANTVARAS
- ✓ *Žmogus — Kūrėjas* ..... A. LAPŠYS
- ✓ *Bostono skyriaus 21 metų sukaktis* ... BR. GALINIS
- ✓ *Inžinieriai ir bendruomenė* ..... E. MANOMAITIS
- ✓ *Geod. inž. A. Girniui 50 metų* ..... J. GIMBUTAS
- ✓ *Dipl. inž. Br. Galiniui 60 metų* ..... J. DS.
- ✓ *Broliai inžinieriai Veitai* ..... E. MANOMAITIS
- Spaudos apžvalga: Nauji veikalai apie*
Lietuvos kryžius; Naujas dr. J. G.
mokslinis darbas... ✓ J. GIMBUTAS; K. KAUNAS
- Technikinė apžvalga.* ..... V. P.
- Gyvenime ir veikloje*
- Lithuanian Engineers in Boston* .. ST. SANTVARAS
- Man the Creator* ..... A. LAPŠYS
- The Twenty-first Anniversary of*
ALEAA Boston Chapter ..... BR. GALINIS
- Engineers and the Community* .. E. MANOMAITIS
- Golden Anniversary of Geodesic Eng.*
A. Girnius ..... J. GIMBUTAS
- Sixtieth Anniversary of Dipl. Eng.*
Br. Galinis ..... J.D.S.
- Veitas the Brother Engineers* .... E. MANOMAITIS
- Recent Publications: New Paper on Lithuania's*
Folk Crosses ..... J. GIMBUTAS
- A Study by J. Gimbutas* ..... K. KAUNAS
- Our Activities*

VIRŠELIS: inž. Algio Lapšio

1971 m.

KOVAS-BALANDIS

Nr. 2 (126)

XXI METAI

BOSTONO LIETUVIAI INŽINIERIAI

(ALIAS sk. 21 metų sukakties proga)

STASYS SANTVARAS

Žemės plotai, teritorija, kurioj gyvena Bostono lietuviai inžinieriai, aprėpia gal net šimtą kvadratinių mylių. Jei norėtum juos per vieną dieną aplankyti — reikėtų helikopterio ar mažo lėktuvo, nes, net ir greitai automobilį varydamas, vargu suspėtum jų visų namų šilimą pasiekti.

Beveik visi lietuviai architektai ir inžinieriai, atvykę Amerikon prieš 20-21 metus, gyveno So. Bostone. Dabar šiame, ypač gamtiniu apreminimu gražiame, priemiesty jų terasi tik vieną kitą. Mūsų statytojai, mechanikai, elektrikai, chemikai, fizikai ir kt. jų kolegos gyvena išsibarstę vadinamame Didžiajame Bostone, to miesto nutolusiuose pakraščiuose — pietuose ir šiaurėje, rytuose ir vakaruose, o norint būti nors truputį inžinieriškai tiksliam, ir tų pagrindinių kryptų tarpuose, net gretimose valstybėse.

Štai nors keli taškai, kur visai netikėtai, net ir negalvodamas, kad čia gyvenama lietuvių, galėtum sutikti beveik visuomet malonų ir simpatingą žmogų — vieną ar kitą lietuvių inžinierių: Bedford (ne Mass., o N. H.), Saugus, Somerville, Belmont, Dedham, Milton, W. Roxbury, Westwood, Canton, Brockton, Providence, R.I. (du Bostono kaimyniniai miestai) Dorchester, Braintree, Quincy ir kt. Tik žvilgterkit žemėlapiu, pamatuokit atstumus, ir pamatysit tų žemės plotų išpūdingą erdvę. Vadinasi, lietuviai inžinieriai „apgulė“ Bostoną iš visų pusių, vargu tas didmiestis begalės iš čia kur nors toliau pabėgti...

Toks išsibarstymas, tokia nutolusi kaimynystė, atrodo, turėtų žmones išskirti, turėtų būti jų profesinio ir socialinio bendravimo papiū-

tis, gal net paskendimas, tegu ir nešaltuose, bet, vis dėlto, svetimuose vandenyse. Automobiliai ir kitos modernaus susisiekimo priemonės, kai visi keliai ir greitkeliai beveik ištiesom parom yra pilni kažkur skubančių motorizuotų žmonių, gana dažnu atveju nukertančių pakelės žibintus, griaunančių kelio užtvaras, atsitrenkiančių į medžius ir namus, užmušinėjančių tuo pačiu greitkeliu važiuojančius, juk nėra labai, didelė pramoga, veikiau tai įtemptų nervų darbas.

Tačiau, nepaisant minimo išsibarstymo, nepaisant ir tų nelinksmų susisiekimo sąlygų, Bostono lietuviai inžinieriai yra tvirtas, vieningas, tiesiog plieninis mūsų bendruomenės vienetas. Ne vienu atveju tenka išgirsti ir įsitikinti, kad jie yra stiprūs, išprusę, palankiai vertinami, net branginami specialistai savo darbovietėse, nestokoja energijos, pasiruošimo, sugebėjimų ir kūrybinių polėkių savarankiškai dirbti, net savas inžinerines įstaigas steigti ir jas išlaikyti (vadinasi, ir kitiems duoti darbo), kai konkurencinis momentas juk niekur, niekuomet ir niekam nebuvo gailėstingas.

ALIAS Bostono skyrius savo narių tarpe turi 23 Amerikos įstaigų registruotus inžinierius, keletą stambių firmų dalininkų, keletą savarankiškai dirbančiųjų, atseit, nesitenkinančių mažmenom, bet, nors ir ne be užkluvimų, vis besistiebiančių į savo profesijos aukštumas. Iš tikro, išsilaikoma darbovietėse, išsilaikoma ir savo savarankiškame darbe.

Lietuviai inžinieriai yra įsijungę į šio kampo mūsų visuomeninę ir kultūrinę veiklą. Savaiame suprantama, minimi 32% visuomeninį

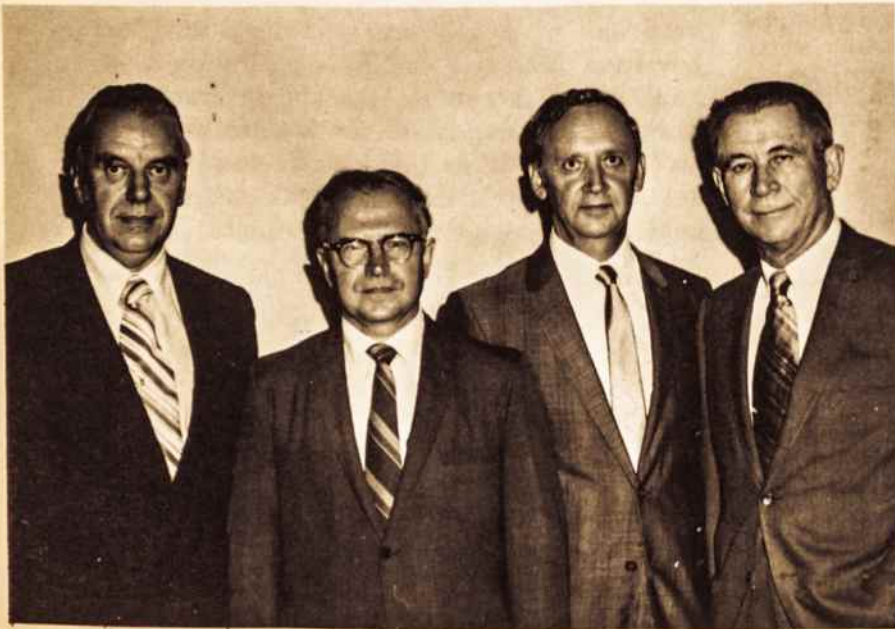
bei kultūrinį darbą dirbančių inžinierių nėra pastovūs — būna metų, kada tie procentai smuktelėja žemyn, būna metų, kada jie efektingai pašoka į aukštį.

Kad viršutinė pastraipa nebūtų tik abstraktas, čia jungiamas anaip tol neišsamus ir netobulas informacijų pluoštas: Bostono lietuvių inžinierių rasi bedirbančių mūsų politiniuose veiksmuose, Bendruomenėje, LKMA, Lietuvių Fonde, Balfe, neatsisakančių ir eilės kitokių visuomeninių pareigų. Man, šio „metraščio“ rašytojui, širdį džiugina ypačiai tai, kad mūsų inžinieriai su regimu ryžtu ir kantrumu jungiasi ir į Bostono lietuvių kultūrinį veikimą. Jie ir Kultūros klubo ir Kultūrinių subatvakarių pirmininkai, iš lietuvių šalies beveik tik jie vieni baltų koncertų rengėjai, nuolatiniai valdybų ir komitetų pirmininkai bei nariai, kai tik šioj Atlanto pakrantėj yra rengiamas koks nors didesnis ir reikšmingesnis mūsų kultūrinis pasirodymas. Vadinasi, jie yra ne tik savo profesijos lauko žmonės, užsidarę ribotam rate, bet ir visuomenininkai, ir kultūrininkai, savo darbais įrodantys, kad žmogus nėra gyvas tik duonos rieke, storai užtepta sviestu. Kokios jėgos verčia žmogų kibti į tuos savanoriškus darbus? Be abejonės, tik gilus tautinis susipratimas, gyva ir patriotizmu šviečianti širdis.

Reikšmingi ir iš toliau matomi darbai savaimė neatsiranda, jie nedegsta, kaip niekeno nesėjami ir nesodinami grybai. Reikia nemenkų atskiro asmens ar atskiro visuomenės sambū-

rio pastangų, kad žemėn įminti pėdsakai būtų ryškesni ir gilesni. Ir Bostono lietuvių inžinieriai ne iš karto pasiekė tą aukštumą, iš kurios jie dabar apžvelgia plačius barus. Kai 1949 m. gegužės 20 d. buvo suorganizuotas LISU (Lietuvių Inžinierių S-gos Užsieny) skyrius, tai jį sudarė tik šeši steigėjai, visi Vytauto Didžiojo Universiteto auklėtiniai, jau spėję specialybės žinias pagilinti Vokietijoje, visi dipl. inžinieriai: Romualdas Budreika, Kristupas Daugirdas, Jurgis Gimbutas, Eugenijus Manys, Vytautas Ščenulevičius (Česnulis) ir Jonas Vasiliauskas (Vasys). Pirmininku buvo išrinktas dipl. inž. Vyt. Česnulis, sekretorium ir išdininku dr. J. Gimbutas. Truputį žemaitiškai tariant, taip tatau ir gimė pirmasis PLIAS skyrius Amerikoje! Po pusmečio to skyriaus narių sąrašė jau buvo dvylika inžinierių (ilgainiui įsijungė į skyriaus veiklą ir kai kurie amerikiečiai lietuviai inžinieriai, gyvenę Bostone), o, dar pusmečiui pralinkus, jau buvo dvi dešimtys narių. Kai 1951 m. pradžioje New Yorke buvo įsteigta ALIAS — Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-ga, ton sąjungon tučtuojau įsijungė ir jos vardu pradėjo vadintis ir Bostono skyrius.

Du kartus Bostone įvyko ALIAS suvažiavimai: 1954 ir 1965 m. Tada ir ALIAS centro valdybos buvo išrinktos iš Bostone gyvenančių inžinierių tarpo: jos pirmininkai buvo dipl. inžinieriai Bronius Galinis ir Juozas Dačys. Suvažiavimų dienom ALT-gos Bostono sk. namuose buvo surengtos lietuvių inžinierių ir ar-

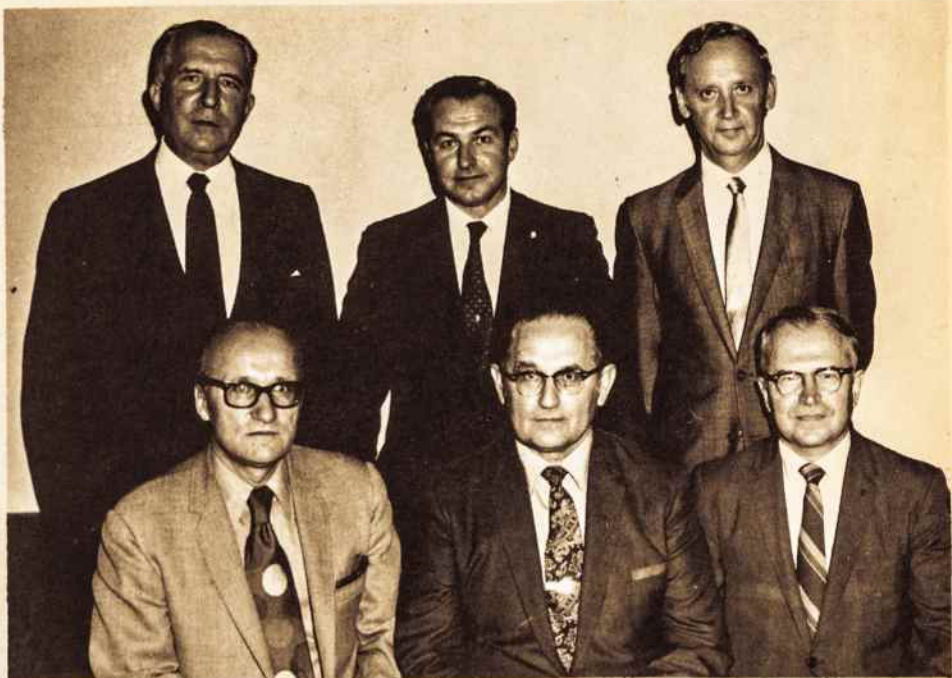

ALIAS Bostono sk. Steigėjai: dr. inž. Jurgis Gimbutas, dipl. inž. Romas Budreika ir dipl. inž. Eugenijus Manomaitis (iš k. į d.) Trūksta dipl. inž. Kristupo Daugirdo ir dipl. inž. Vytauto Ščenulevičiaus.

J. Rentelio nuotrauka

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos centro valdyba (ALIAS) 1956 m. inkorporavo sąjungą Massachusetts valstijoje. Po 14 metų valdybos direktoriai susirinkę į Bostono skyriaus 21 metų sukakties minėjimą; sėdi (iš k. į d.) sekretorius J. Raszys, pirmininkas Bronius Galinis, vicepirmininkas Jonas Vasys, stovi — direktoriai Jurgis Okunis, Vytautas Izbičkas ir Romas Budreika. Trūksta Jono Mikalausko (žiūrėti kitoje nuotraukoje).

J. Rentelio nuotrauka

chitektų darbų parodos, kurias aplankė gausūs būriai šio miesto lietuvių. 1954 - 1956m., kai pirmininku buvo dipl. inž. Br. Galinis, ALIAS, kaip atskira profesinė inžinierių ir architektų organizacija, buvo inkorporuota Massachusetts valstybėj. To inkorporavimo rémuose ALIAS ir iki šiol tvarko savo veiklą.

Bostono ALIAS džiaugiasi prieaugliu, džiaugiasi jaunom pajėgom, bet drauge liūdi tų savo buv. narių, kurie jau išėjo Amžinybén. Šio skyriaus mirusieji inžinieriai: Borisas Valys, Tomas Okunis, Vl. Adomavičius, Vl. Sirutavičius (buv. sk. garbės narys), Kazys Kriščiukaitis, Feliksas Giedrys.

1970 m. Bostono ALIAS skyrius turi 52 narius. Organizacijos vieneto proporcijos tuo tarpu beveik tobulos, beveik klasikinės — 26 vyresniosios kartos inžinieriai ir 26 jaunesniosios, kurie aukšt. technologijos mokslus baigė JAV universitetuose. Ne kuri nors tendencija, o gyvenimo tikrovė, sakalais praskrendą metai, aiškiai byloja, kad ir Bostone jau visai netoli jaunųjų inžinierių veikimo metai.

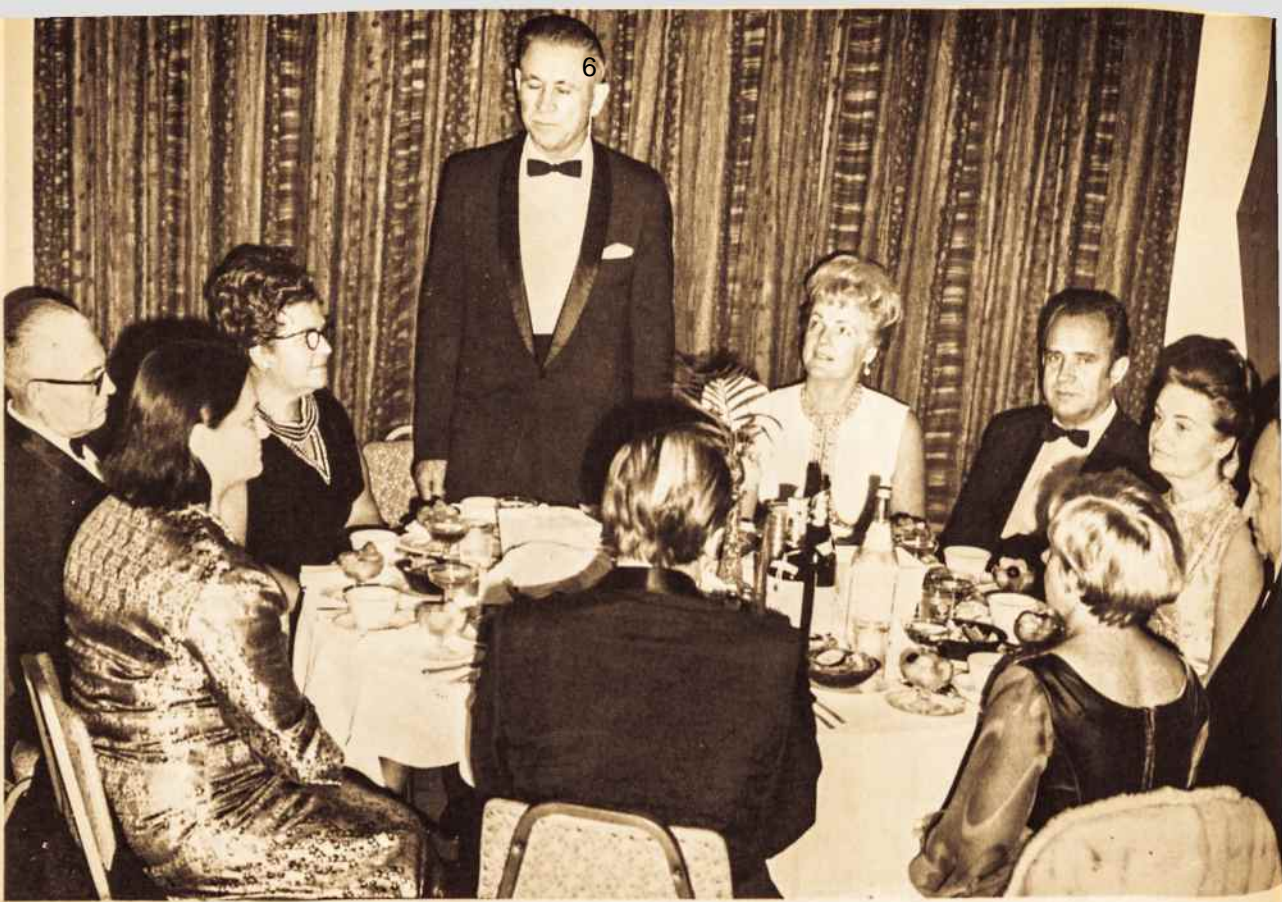
Be abejonės, įdomus, spalvingas, daug pasakantis ir to skyriaus inžinierių specialybių paveikslas: 1. skyriaus garbės narys — prof. Ignas Končius, 1 architektas, 22 statybininkai, 2 hidraulikai, 9 mechanikai, 9 elektrikai, 2 chemikai, 2 fizikai, 2 inžinerijos administratoriai, 1 geodezijos inžinierius. Trys iš jų turi dokto-

ratus — Ph. D., 25 dipl. inžinierių laipsnius (kas, berods, prilygsta masterio ar magistro laipsniui), kiti turi bakalaureatus ar šiems artimus mokslo laipsnius, trys sk. nariai šiuo metu jau yra pasitraukę pensijon.

Gal nereikėtų ir sakyti (nes tai savaime suprantama), bet tegu duotasai vaizdas būna nors vienu kitu brūkšneliu paryškintas: Bostono ALIAS skyrius, sutelkęs į savo gretas tokių būrį technologijos specialistų, yra tikrai stipri intelektualinė pajėga, ne vienu atveju padedanti įveikti ir gana sunkiai sprendžiamas mūsų tautinio bei visuomeninio gyvenimo problemas.

Bostono ALIAS skyrius, neseniai paminėjęs savo gyvavimo 21 metų sukaktį, gali pasidžiaugti dosnumu, anaiptol ne šykštumu. Per tą laiką lietuvių veiklos reikalams jis yra sudėjęs 25,861 dol. ir 62 centus aukų.

Tačiau tai tik vadinama pagrindinė aukų suma, nesgi Bostono lietuviai inžinieriai piniginių aukom remia ir kitus mūsų bendrinius rūpesčius, kaip Balfo šalpos darbai, Kultūros Fondas, jie aukoja ir grynai vietinio pobūdžio reikalams, kaip sava šv. Petro parapija, Lituanistinė mokykla, kultūriniai sambūriai, jaunimo organizacijos bei jų vasarinės stovyklos ir kt. Ir tai tik piniginių aukos, neįskaitant į jas sugaišto laiko visuomenės darbams, už kuriuos, kaip žinom, ne tik inžinieriai, bet niekas jokio atlyginimo negaunam.

Bostono skyriaus 21 m. sukakties paminėjimo baliuje sk. pirm. E. Manomaitis sveikina baliiaus dalyvius (greta ponios Manomaitienė). Prie stalo sėdi svečias

iš New Yorko arch. S. Giedrikis su ponios ir vietiniai p-nai Budreikai, Rasiai ir Dačiai.

Nuotrauka Daugėlos

Kad nekiltų koks nors įtarimas, kad nekiltų ir pagundos prasižioti, jog vistiek sau skiriame baisia daug, o „Dievui duodam mažai“ (žinome gi, kad nūdienio pasaulio žmonių jokie skaičiai nejaudina ir negraudina, ypačiai turtin-goj Amerikoje), nors valandėlei atsigrįžkime į pastarųjų dešimtmečių savo buvimo sąlygas, kurios juk nebuvo daug švelnesnės ir mūsų vadinamiems profesionalams. Bostono lietuviai inžinieriai minėtas aukas — savo visuomeninius darbus ir pinigus — sudėjo 21 metų laikotarpy, t.y., tuo metu, kai jų absoliučiai daugumai reikėjo svečioj šaly įsikurti, pramokti svetimos kalbos, kurią ne visi mokėjo, įtempti jėgas, kad savo profesiniame darbe nesmuktum, o nors keliom pakopom aukštyn pakiltum, kada reikėjo darbuose įsitvirtinti, vaikus į mokslus išleisti, eilę kitų netikėtumų ir sunkumų įveikti. Man regis, pažvelgus į šią antrąją pinigų pusę, mes turim neabejotiną pagrindą Bostono ALIAS skyriumi bei jo veikla ir pasigirti, ir pasididžiuoti.

Rašinio pradžioj paminėti žemės plotai, kuriuose yra įsikūrę Bostono lietuviai inžinieriai, žinoma, nedaro įspūdžio, kad jų tarpe galėtų klestėti savitarpinis bendravimas, kolegiški bei socialiniai ryšiai. O tačiau jų susitikimai yra

pastovūs, socialinis bendravimas gyvas, darnus, glaudus, vieningas.

Bostono ALIAS sk. valdybos nelaužo poros dešimtmečių tradicijos — kas antras mėnuo jos šaukia narių susirinkimus, įvykstančius vienoj ar kitoj kolegų pastogėj. Čia jau galima ir nustepti — juos pastoviai lanko 3/5 sk. narių. Susirinkimų programos sudaro dvi dalys: a) paskaita, diskusijos paskaitos tema, profesiniai ir organizaciniai pokalbiai, bendriniai liet. tautos reikalai, b) vaišės, kur turi progos savo vaišingumu savo išmone ir skoniu pasireikšti ponios inžinierienės.

Paskaitų tematiką dominuoja technologiniai dalykai, pasižymį aktualumu, įvairumu, plačia dalykų apimtimi. Bet Bostono lietuviai inžinieriai nesišalina ir humanitarų — porą kartų man pačiam teko garbė skelbti dailųjį žodį jų susirinkimuose, dr. Girnius skaitė paskaitą apie tautinę kartų įtampą, į susirinkimus buvo kviečiami ir kiti Bostono liet. kultūrininkai, jaunasis inž. Algis Lapšys skaitė savo lyriką, skyriaus narys inž. Z. Gavelis parengė savo kolegoms jau ne vieną grožinės literatūros montażą. Taigi, kaip regim, Bostono ALIAS skyriaus narių socialinis bendravimas nėra padrikas. Tuometinis skyriaus pirm.

Sukaktuvinio balius svečiai — ponai Santvarai, Gimbutai, Daugėlai, Vasyliūnas jnr. ir J. Sonda („Kėleivio“ redaktorius) Nuotrauka Daugėlos

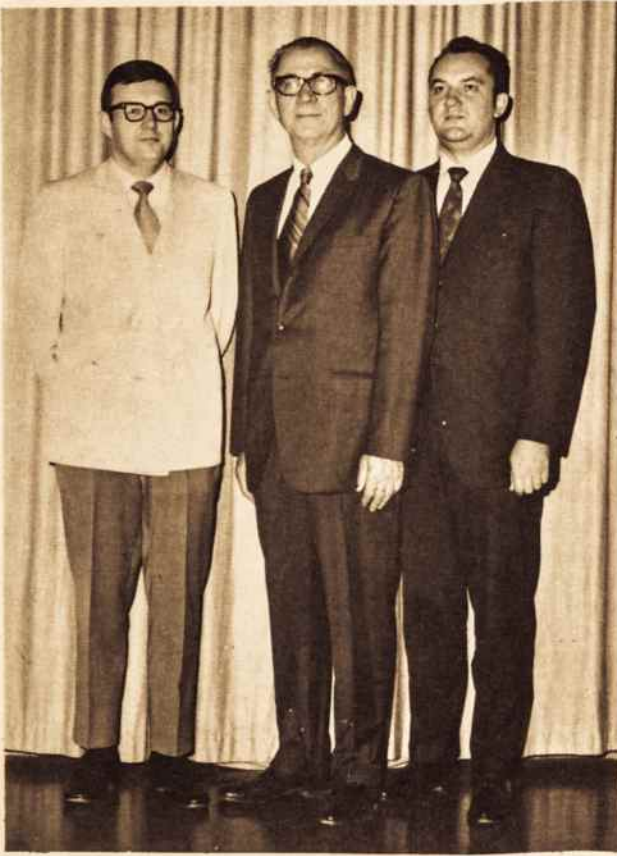

dipl. inž. Eug. Manomaitis teisingai pastebėjo: „Mūsų tarpe klesti solidarūs ir nuoširdūs lietuviškas bendradarbiavimas, kurio, deja, dažnai trūksta mūsų bendruomenėje.“

1970 m. spalio 17 d. vakare, Quincy Sheraton Motor Inn patalpose, sk. valdyba surengė šaunų balių, skyriaus veiklos 21 metų sukakčiai apvainikuoti. Pirm. Eug. Manomaitis šiltu ir jaukiu žodžiu pasveikino viešnius ir svečius, akcentavo ALIAS Bostono sk. brandos amžių, visų žvilgsnius nukreipė į ateities uždavinius, kiek vėleliau visas viešnius papuošė orchidėjom iš Havajų. Rūpestingai parinktom frazėm, nestokojančiom sąmojaus, sudariusiom jaukią vakaro nuotaiką, pokylio programai vadovavo inž. Česl. Mickūnas. Meninę dalį atliko inžinierių žmonos — solistės Violeta Balčiūnienė ir Stasė Daugėlienė, abi su įsijautimu padainuodamos po tris solinius kūrinius ir porą duetų. Solistėms akompanavo p. Daugėlaitė ir sk. narys dr. Vytenis M. Vasyliūnas. Sukaktuvių vainikas buvo gražus, jis švietė pakilia nuotaika.

Tėviškės Žiburiai (1970 m. nr. 24) savo vedamąjį paskyrė lietuviams gydytojams ir inžinieriams. Jį paskaitęs įsitikinau, kad ir aš,

Solistės Violeta Balčiūnienė ir Stasė Daugėlienė

darydamas savo reportažiuko apibendrinimą, vargu be pajėgčiau išmintingesnių minčių parankioti, todėl rašini baigiu citata, pasiskolinta iš Tėviškės Žiburių: „Inžinierių ir gydytojų sambūriai turėtų atkreipti savo akis į lietuvius, dar tebestudijuojančius universitetuose, kviesiti juos į savo sueigas, užmegzti kontaktą, teikti pagalbą, jei reikia. Jei taip kaikur daro kanadiečių ir amerikiečių organizacijos, juo labiau dera pasukti šia linkme lietuvių profesinėms organizacijoms. Kas jaunas patenka į lietuvių sambūrį, jame ir pasilieka, jei randa bent šokią tokią atramą. Sulaukę vyresnio amžiaus ir prasimušę savo jėgomis, sunkiai beateina į lietuvių gretas arba ir visai neateina, motyvuodami „Man lietuviai nieko nedavė“. Taigi, profesinės mūsų organizacijos turi būti židiniu, sugebančiu telkti jaunuosius.“

Kaip anksčiau duoti skaičiai rodo, Bostono ALIAS skyrius eina tuo nuoširdžiai sveikintinu keliu.

Skyriaus valdyba, pravedusi 21 m. sukakties minėjimą įskaitant baliiaus paruošimą. Stovi (iš k.): J. Balčiūnas – išdininkas, E. Manomaitis – pirmininkas ir J. Štuopis – sekretorius

Bostono „Prudential Center“ 31 akro pastatų kompleksas. Viduryje 750 pėdų aukščio Prudential dangorėžis, dešinėje „Sheraton-Boston“ viešbutis ir kiti pastatai

Algis Lapšys

ŽMOGUS — KŪRĖJAS

Kūrėjas neįmanomų namų
 Skaičiuodamas žvaigždžių mirtis
 Stebi mūs visatos gimimą.
 Užvaldei pasaulio veidą
 — Jūras, dykumas ir džungles.
 Amžinoj žiemoj
 Tu pastatus kuri
 O žmonės miršta...

Svajotojas neišsakomų minčių
 Kibernetikos esoterikoj įklimpęs,
 Mezonų, neutrinų plotmėse regi
 Mėnulio šviesą, kažkaip savą.
 Produkcija, kaip visada,
 Geometriškai plėtojas
 Ir minios maloniai snaudžia
 Televizorių šaltoj šviesoje.

Tiesos neilstantis siekėjau,
 Giliausias fizikos slaptas pažinęs,
 Žvelgi į ateitį apakintas pasisekimais.
 — Bet kur svajonė pranašinga?
 Kur tiesa, kuria kadais tikėjai?
 Kodėl pajuodusius krantus
 Mūs vandenynai plaka
 Aliejum murzinom bangom?

Apaštalas gyvybės ir šviesos
 Žaidi abstraktinėm lygybėm
 Bekurdamas pasaulį ateičiai,
 Kurios tu nematysi.
 Ar gatvių minioje
 Gali matyt save
 Su jausmui alkanom akim
 Nežinančiom, kur eiti?

1970

Žingsniu didingu ir tikru
 Į nežinią eini
 Turėdamas tik viltį...

Inžinierius Algis Lapšys, greta jo
 tėvas dipl. inž. Aleksandras Lapšys
 (iš deš. į k.) 1970 m. Toronte.

Nuotrauka K. Kauno

Algis Lapšys gimė 1944 m. spalio 12 d. Vokietijoje. 1968 m. baigė
 Northeastern Univ. Bostone, Bachelor of Science in Mechanical En-
 gineering laipsniu.

1968-70 m. praleido karinėje tarnyboje. Kaip ginklavimo karininkas
 dirbo raketų ir radaro pramonėje, atstovaudamas U.S. Army Missile
 Command, Redstone Arsenal, Alabama.

1971 m. ALIAS Bostono skyriaus narys.

Šalia savo profesijos, Algis Lapšys reiškiasi poezijoje (eikėraščiai pa-
 sirodė „Šeštoj Pradalgėj“, „Mūsų Vytyje“, „Naujoje Viltyje“ ir ki-
 tur), mene, ir visuomeninėje veikloje. Šio T.Ž. numerio viršelis ir eilė-
 raštis „Žmogus-Kūrėjas“ yra jo kūryba.

Red.

BOSTONO SKYRIAUS 21 METŲ SUKAKTIS

Dipl. inž. Bronius Galinis

Apie 1930 metus paplito mada, staigiai visų nustebimui, keisti vestuvinių žiedų paviršių įmantriausiais pajvairinimais, įrėžimais taip, kad įprastas lygus žiedo paviršius dingo iš žiūrovo akių.

Mes tada studentai, pasikalbėjime su prof. Juozu Gabriu, davėme klausimą: Kas per priežastis deformuoti žiedų formą?

Prof. Gabrys (Žiūrėk TŽ nr. 1, 1964 m.) atsakė maždaug šitaip. Užeina visuomenėje dvasinė krizė, pradedama eiti neįprastais, neišbandytais keliais — pasimetama... Bet gilus mąstytojas, nagrinėdamas vertybes, stato klausimą: Ką žiedas turi reikšti? Atsakymas — amžinumą. Tat tik klasiška žiedo forma duoda geriausią amžinumo išraišką. Toliau profesorius savo nuomonę baigė šiais žodžiais: „Jeigu šiandien man būtų reikalas užsakyti žiedą pas auksakalį, aš jį prašyčiau padaryti lygaus paviršiaus, nes norėčiau turėti tobuliausią formą, kuri išreikštų amžinumo idėją.“

Tai ir bet kokiose organizacijose tenka vadovautis per amžius išbandytais dėsniais, tik priemones reikia taikyti pagal tobuliausią technologinį atsiekimą. Pavyzdžiui: punctualumas yra klasiškas dėsnis susirinkimų pasisėkimui, bet tam atsiekti tinka visos greito susisiekimo priemonės. Bostono inžinieriai, 1949 m. susibūrę į skyrių, irgi prisilaikė išbandytų metodų ir tik taikėsi juos pritaikyti šio krašto gyvenimo būdai. Aprašydamas skyriaus veiklos 21 metų balansą, turiu pažymėti:

a) pirmasis Bostono skyriaus dešimtmetis yra pateiktas TŽ 1960 m. nr. 5-6,

b) vengiant pasikartojimų, tolimesnis aprašymas lies tik antrąjį dešimtmetį. Pilnas vaizdas susidarys iš abiejų aprašymų.

Susipažinkime su paskaitų ir pranešimų temomis ir jų autoriais. Pirmųjų 45-kių paskaitų temos duotos minėtajame TŽ numeryje.

Bostono sk. sukaktuviniam susirinkime pagerbiamas dipl. inž. Jonas Mikalauskas, sulaukęs 65 metų amžiaus. Jo garbei K. Barūnas skaito poemą, kurią pa-

rašė E. Manomaitis. Iš k. į d.: K. Barūnas, J. Mikalauskas, E. Manomaitis. Gilumoje namų šeimininkas J. Čereška.

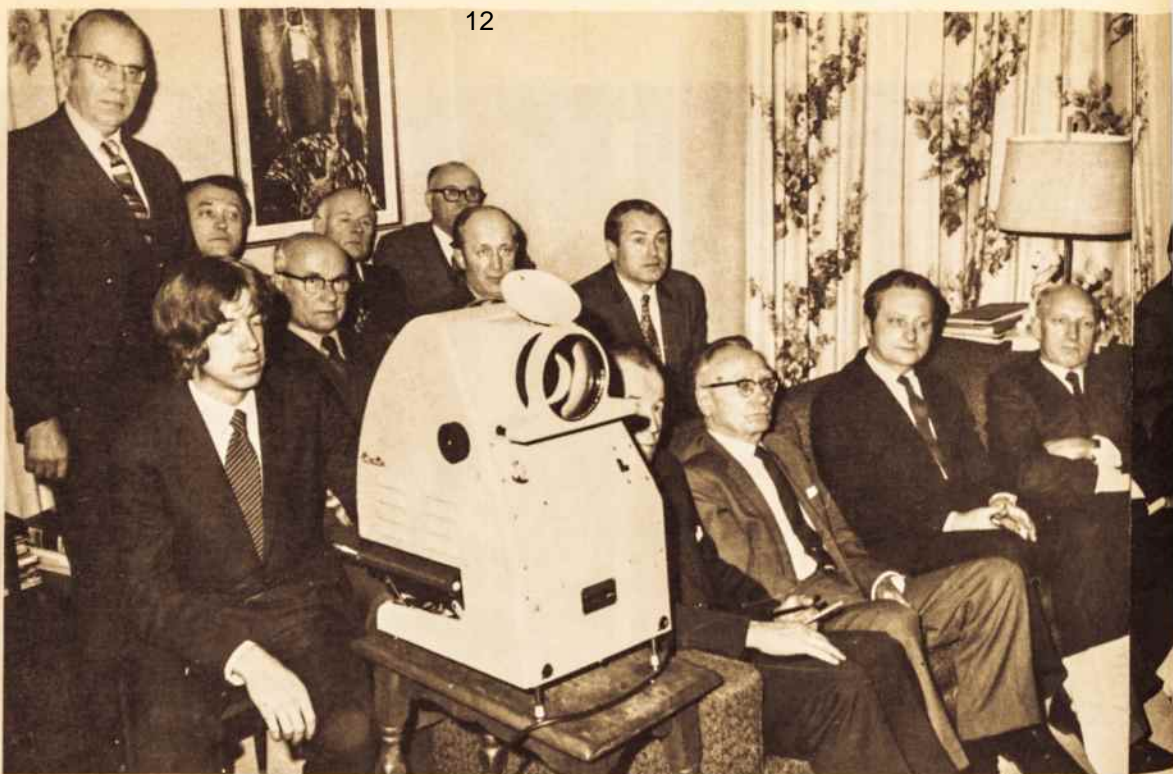

Inžinieriaus Valdo žodis Bostono kolegoms. Iš k. į d. J. Dabrila ir B. Veitas

Iš dešinės į kairę: dabartinis Bostono sk. pirmininkas J. Čereška, inžinieriai V. Liaugra, K. Barūnas ir žurnalistas A. Rukšėnas

46. **Lietuviškos pirtys** — dr. J. Gimbutas 1959.12.12
47. **Pokalbis laisvės problemų aspektais** — dr. J. Girnius 1960.2.13.
48. **Pokarinė Vilniaus architektūros kritika iš Vilniaus spaudos** — dr. J. Gimbutas 1960.4.2.
49. **Šeimos slėptuvė** — E. Manomaitis 1960.10.8.
50. **Vasarvietės įsigijimo reikalu** — E. Manomaitis 1960.12.17.
51. **Nepriklausomybės Šventės proga** — prof. Ig. Končius 1961.2.18.
52. **Pranešimas ir diskusijos ALIAS reikalais** — J. Jasiukaifis, ALIAS Centro Valdybos pirmininkas 1961.5.6.
53. **Prof. Igno Končiaus 75 metų gimtadienio paminėjimas** — V. Senuta 1961.12.17.
54. **Lietuvių Tautos kultūrinė veikla** — poetas Faustas Kirša 1962.2.10.
55. **Inž. Vlodo Sirutavičiaus 85 metų amžiaus paminėjimas** 1962.4.14.
56. **Susisiekimo kontrolė ore** — Vyt. Sužiedėlis 1962.11.3.
57. **Iš praeities į ateitį** — prof. A. Jurskis 1963.2.16.
58. **Pramonė Lietuvoje** — Miklovas. Filmai — **Pirmas žingsnis erdvėse ir Fotografija tyrinėjimuose** — 1963.4.6.
59. **Programinės Komisijos pranešimas organizaciniais klausimais** — Pranešimus darė J. Dačys, J. Gimbutas ir V. Izbickas 1963.6.22.
60. **Giroskopas** — V. Kubilius 1963.11.2.
61. **Niagaros užtvanka** — V. Izbickas 1963.12.14.
62. **16 Vasario minėjimas** — prof. Puzinas ir J. Audėnas, Vliko vicepirmininkas 1964.2.15.
63. **Architektūra pasaulinėse parodose** — J. Okunis 1964.5.2.
64. **Ekskursija apžiūrėti Prudential Centro statybą** — vadovas J. Vasys 1964.5.23.
65. **Satelitų pritaikymas geodezijoje** — A. Girnius 1964.6.6.
66. **Mystic River Dam** — K. Devenis 1964.10.10

Bostono sk. susirinkime. Dešinėje pirmininkaujantis J. Vasys, pirmasis inžinierius atvykęs Bostonan. Nuo jo į kairę — inžinieriai J. Daugėla, N. Antanaitis, K.

Devenis, J. Vaičiūrgis, Z. Gavelis, B. Makaitis, A. Škudžinskas, J. Dačys, buv. 8-sis ALIAS pirmininkas, K. Nenortas, A. Girnius, J. Dabrila, Vyt. Žiaugra;

67. Elektros tinklų projektavimo gairės pramonės pastatuose — J. Mikalauskas 1964.12.12
68. Lietuvos bruožai — dr. J. Girnius 1965.2.13
69. Raketų motorų varikliai — M. Jazbutis 1965.4.10
70. Pranešimai VIII ALIAS suvažiavimo reikalais — K. Devenis, Č. Mickūnas 1965.10.2.
71. ALIAS VIII suvažiavimas Bostone — 1965.10.9-11.
72. ALIAS C-ro V-bos ir skyriaus v-bos pranešimai — 1965.12.11.
73. Nepriklausomybės Šventės proga — poetas Stasys Santvaras 1966.2.5.
74. ALIAS įstatų pakeitimo projektas — referavo J. Gimbutas 1966.12.12.
75. Kelionė po Europą — V. Izbickas 1966.12.16
76. Nepriklausomybės Šventės minėjimas — 1967.2.10.
77. Inžinerijos ir politikos įtaka į gamtą — R. Šležo filmas 1967.4.21.
78. Geodezijos sintezė — A. Girnius 1967.12.8.
79. Žmogus dabarties problemų perspektyvoje dr. J. Navickas 1968.2.16.
80. Lietuvos senos medinės bažnyčios — dr. J. Gimbutas 1968.5.3.
81. ALIAS IX suvažiavimas Clevelande — B. Galinis ir Č. Mickūnas 1968.9.20.
82. Šiaurės pašvaistės — dr. Vyt. Vasyliūnas 1968.11.15.
83. Lietuvių literatūros kritika — Vl. Kulbokas 1969.2.14.
84. Urbanizmo teorijos klausimu — dr. K. Balkus 1969.3.9.
85. Inžinieriai ir jų profesinės problemos — E. Manomaitis 1969.11.1.
86. Telemetrija ir erdvės komunikacija — prof. R. Šukys 1969.12.5.
87. Profesinio statuso padėtis USA, Lietuvoje ir Vokietijoje — Moderatorius J. Gimbutas 1970.1.16.
88. Generacijų tautinė įtampa — dr. J. Girnius 1970.2.14.
89. Aplinkos įtaka darbo našumui — R. Bričkus 1970.4.5.
90. Aukštos energijos dalelių fizikos apybraiža — dr. R. Kriščiokaitis 1970.5.15.
91. Bostono greitkelių sistemos planai ir jų įgyvendinimo perspektyvos dabarties politikos šviesoje — J. Štuopsis ir Žodis ir sveikinimas Bostono Kolegoms — Vyt. Vidugiris, ALIAS Centro valdybos pirmininkas 1970.10.2.
92. Bostono skyriaus 21 metų veiklos apžvalga — statistikoje ir ekrane — Pranešėjai B. Galinis ir J. Gimbutas. Žodis Simo Kudirkos reikalu — V. Adamkus 1970.12.12.

Kaip skyriaus nariai buvo organizaciniai įtraukti į skyriaus vadovavimo darbą, žemiau

„Keleivio“ red. J. Sonda, žurn. P. Žičkus (dalis veido pridengta epidiaskopu), inžinieriai Vyt. Izvičkas, J. Kuncaitis, J. Stašaitis, V. Kubilius, A. Kriščiūnas ir

Č. Mickūnas, archit. R. Manomaitis ir dr. J. Gimbutas. (Čia netilpę kolegos parodomi kitose nuotraukose)

pateikiu valdybos išrinkimo datą, po to — pirmininkus, išdininkus ir sekretorius.

1970.12.11. Jonas Čereška, Juozas Kuncaitis, Vytautas Eikinas.

1959.11.7. Zigmantas Gavelis, Jonas Čereška, Apolinaras Treinys.

Kokiomis nuotaikomis vyksta skyriaus valdybos pasikeitimas, pateiksiu ištrauką iš buvusio pirmininko Vlodo Adomavičiaus apyskaitinio pranešimo, paskaityto 1959 m. lapkričio mėn. 14 d. (dipl. inž. V. Adomavičius mirė 1961.2.17):

1960.12.17. Bronius Galinis, Kazys Barūnas, Antanas Girnius.

„Viename saliūne netoli Meksikos sienos dar ir dabar tebekabo šitoks skelbimas: — Malonūs kostiumeriai bei džentelmenai. Jauskitės mūsų tavernoje, kaip namie ir darykite, kaip tinkami. Direkcija jūs tik nuolankiai prašo, nešaukdite į muzikantus. Nabagai yra nieko dėti ir savo darbą atlieka kaip įmanydami. —

1961.12.16. Juozas Stašaitis, Vytautas Eikinas, Vaclovas Senuta.

Tat, taip ir mes, veikėm kiek išmanėm ir kiek galėjom... Būkit malonūs, kolegos, neužmuškite mūsų... Tai yra, ateikit į susirinkimus ir parengimus, paremkite valdybos sumanymus. Jūsų nesidomėjimas veikimą užmuš, o aktyvus prisidėjimas — leis išsiskleisti puošniais patraukliais žiedais...

1962.12.15. Viktoras Kubilius, Antanas Kriščiūnas, Juozas Kuncaitis.

Bet aš esu optimistas. Mes turime tokius šulius, kurie mūsų pastatą tvirtai dar palaikys. Dėkoju tiems šulams. Didžiuojuos jais ir lenkiuosi jiems...

1963.12.14. Jonas Vasys, Vytautas Sužiedėlis, Algirdas Zikas.

Pasidžiaugusi valdžios saldybėmis lygiai vienus metus ir vieną savaitę, valdyba atsistatydina. Atsiprašau būsimos valdybos už nuvo-

1964.12.12. Keistutis Devenis, Edmundas Cibas, Česlovas Mickūnas.

1965.12.11. Romualdas Veitas, Bronius Makaitis, Konstantinas Klabis.

1966.12.16. Jonas Mikalauskas, Jeronimas Dabrila, Romas Bričkus.

1976.12.8. Česlovas Mickūnas, Kostas Nenortas, Aleksandras Lapšys.

1968.11.15. Juozas Rasys, Antanas Girnius, Vytautas Žiaugra.

1969.12.5. Eugenijus Manomaitis, Jurgis Balčiūnas, Jurgis Štuopsis.

Pastarajai valdybai teko skyriui vadovauti, kuomet buvo atžymėta 21 metų skyriaus sukaktis, o prieš Kalėdas buvo išrinkta dabartinė skyriaus valdyba.

Skyriaus pirmininkas E. Manomaitis įteikia poniai Alei Čereškienei dovaną ALIAS 1970.12.12 susirinkimui prisiminti.

gimą iš jos savaitės... bet tikimės, kad ji savo veikime dar išsiteks likusiose 50-je savaitėse... Sėkmės ir gero vėjo...“

Suruošimas metinių išskylų į gamtą su šeimom, įskaitant atžalyną, sudarė taip pat svarbią veiklos dalį, nes čia jaunimas turi progos suartėti su vyresniaisiais, o mokslus baigus įsijungti į organizacinę veikimą.

Pirmoji išskyla — 1954 m. (Žiūrėk TŽ nr. 5-6, 1960).

1955 suorganizuota išskyla neįvyko, dėl labai didelio lietaus. Vadovai buvo Brutenis ir Romas Veitai. Vieta: Manomet prie Atlanto.

Antroji išskyla įvyko 1957.5.19. Šlepavičių-Pakščių vasarvietėje „Bangoje“, Cape Cod. Oras pasitaikė ūkanotas, todėl suvažiavo ne per daugiausiai. Muzikinę dalį atliko Rimas Budreika (smuikas), toliau buvo literatūrinė dalis — deklamacijos ir sportas. Maistas — atsivežtinis.

Trečioji išskyla — 1958 m. „Audronės“ viloje Osterville, Cape Cod. Dalyvių — 54 asmenys. Vaisės buvo paruoštos p. Jansonų, vilos savininkų. Programa praėjo gyvai, nes oras pasitaikė gražus ir saulėtas.

Ketvirtoji išskyla įvyko 1959.8.23. Kapočiaus - Vasiliausko vasarvietėje, Cape Cod. Programą atliko jaunimas. Pravedė A. Treinys. Dalyvavo 65 asmenys.

Penktoji išskyla įvyko 1961.8.4. „Meškos“ viloje, Monument, Cape Cod. Jaunimas atliko programą: deklamacijos, smuikas, sporto varžybos. Oras pasitaikė saulėtas. Dalyvių — 103. Buvo išvykta į Silver Beach.

Šeštoji išskyla buvo 1962.8.19. Rožėnų ūkyje Raynham, Mass. Programą pravedė skyriaus pirmininkas J. Stašaitis. Prie ežero vyko sportas, o ežere — maudymasis ir irklavimas. Maistas — atsivežtinis.

Septintoji išskyla — 1963 m. Kapočiaus Osterville Manor. Programą atliko jaunimas. Pravedė p. Izbickienė, talkino Vyt. Eikinas.

Aštuntoji išskyla įvyko 1964.6.28 Kapočiaus Osterville Manor, Cape Cod. Programa: paskaita — „Lietuvių gyvenviečių ir vandenviečių vardai už etnografinių ribų“, skaitė J. Butėnas. Dalyvavo suaugusių — 56 ir jaunimo — 16. Vaisės — vasarvietės.

Devintoji išskyla — 1966 m. „Meškos“ viloje.

Dešimtoji išskyla įvyko 1968.6.23 Fair Acres Day Camp, Cape Cod. Oras saulėtas, Sportas ir žaidimai. Daug jaunimo. *

Vienuoliktoji išskyla — 1970.6.28 Nenortų vasarvietėje prie Wakeby ežero, Cape Cod. Oras pasitaikė gražus, atvyko apie 130 dalyvių. Vaisės — lauke. Valgis — atsivežtinis. Patalpoje įvyko Irenos ir E. Manomaičių pranešimas apie jų kelionę į Havajus, parodant spalvotas skaidres. Buvo pravesta būriavimo lenktynės. Kaip ir kiekvienoje išvykoje buvo žaidimai ir lietuviškos dainos.

Atskirą veiklos sektorių sudaro skyriaus narių įsijungimas į ALIAS centro valdybos uždavinius, vykdamas ir koordinuojant sąjungos veiklą. Pateikta statistika rodo, kad skyrius išleisdamas 7 narius į centro valdybą, nesusilpnino skyriaus veiklos. Tat galima paaiškinti tuo, kad likusieji nariai buvo aktyvūs ir skyriaus valdybos turėjo reikiamą paramą. Čia nesileisiu į tolimesnį nagrinėjimą, ką nuveikė centro valdybos, kuomet jos buvo išrinktos iš Bostono. Tenka pažymėti, kad ruošiant 3-ji ALIAS suvažiavimą 1954 m. ir 8-ji 1965 m. buvo su-

ruošti banketai, bet jų sąmatos buvo pravestos savarankiškai taip, jog ir į skyriaus apyskaitas neįtrauktos. Pirmasis balius, minint 21 metų sukaktį, yra pravestas skyriaus kasos knygoje.

Kaip skyrius tvarkėsi piniginiiais reikalais, čia pridedama lentelė nr. 1, kur taip pat parodoma skyriaus veiklos santrauka.

Aprašydamas Technikos Žodžio nr. 5-6, 1960 m., ALIAS Bostono skyriaus pirmojo dešimtmečio sukaktį, pažymėjau, jog reikia tikėtis, kad sekantis dešimtmetis bus dar našesnis. Taigi, dabar matome, kad toji pareikšta viltis išsipildė, žinoma, tik skyriaus narių ir valdybų bendro darbo bei pastangų dėka.

ALIAS Bostono Skyriaus 1949-70 metų veiklos SANTRAUKA

LENTELĖ Nr. 1

Paruošė E. Manomaitis, J. Štuopis ir J. Balčiūnas

	1949-1959		1960-69		60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	1970
	1949-1959	1960-69	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	69	1970	
Narių	Garbės (Be nario mok.)		3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1	1	
	Pensininkų		-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	3
	Pirmamečių		-	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	6	6
	Mokančių nario mok.		30	32	32	36	38	36	39	38	41	43	43	42	
	Jš Viso		33	35	35	40	43	40	42	41	43	51	52		
Syrininkų	Su pastatomis	viso 32	viso 30	3	3	3	3	4	4	1	3	3	3	3	4
	16 vasario	9	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Statybu ar labor. apžiūrų	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1
	Pobūvių su šeimomis	3	8	-	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1
	Jš Viso	46	50	4	5	5	5	7	7	3	4	5	5	7	
Lankymas	Susir. dalyv. skaičius Nuošimėiais	vid. 22.17 vid. 60.08	23.75 78.50	24.33 76.60	21.67 67.80	23.50 65.50	18.75 49.50	23.00 62.20	15.00 37.50	20.60 51.60	24.67 59.60	27.90 54.90	27.20 53.54		
	16 vas. dal. skaičius Nuošimėiais	vid. 25.90 vid. 69.45	25 83.0	21 65.50	24 75.00	21 58.00	31 81.50	28 75.50	27 67.50	23 59.00	30 71.50	29 58	30 59		
Apyvarta	Pajamų iš viso	7903.64	15766.00	109618	1195.12	1495.62	1255.86	1189.51	1703.30	1625.05	1672.75	2179.41	2363.30	4539	
	Išlaidų iš viso	7853.02		108412	1163.12	1475.43	1249.84	1173.77	1300.25	1418.30	1578.51	1705.51	1776.80	3915.	
	16 vas. aukų	4448	7557.00	3560	465.0	375.0	350	552.0	963.0	670.0	654.0	1030.0	1142.0	1520	
	C. Valdybai				128.0	128.0	144.0	152.0	144.0	156.0	152.0	164.0	168.0	170.0	
	Pajamos 1949-59	7903.69													
1960-69	15766.00														
1970	4539.00														
Jš viso	27208.64														

Technikinė Apžvalga

Vidaus Reikalų sekretorius Morton, apsilankęs Aliaskoje, tikslu apžiūrėti siūlomą alyvos vamzdžių linijos kelią, žada pateikti rugsėjo mėn. pilną ataskaitą prezidentui. Tuomet to projekto likimas priklausys nuo jo sprendimo. Jei bus gautas sutikimas ir linijos statyba prasidės 1972 m., 500,000 statinių alyvos gatlės pradėti tekėti kasdien ta linija 1975 metais. 1980 m. tas kiekis padidės iki 2 milijonų. Vis dėlto, JAV bus dar priverstos importuoti 8 milijonus statinių alyvos 1980 m. ir 12 milijonų 1985 m.

General Electric b-vės mokslininkai nustatė, kad gryniausia medžiaga mūsų žemėje yra grynas germanis (germanium). Jie pagamino metalinės išvaizdos tokią medžiagą naudojimui prietaisuose, kurie suseka X spindulius, gamma spindulius ir kitokią didelės energijos radiaciją. GE tyrinėtojai tvirtina, kad germanis turi mažiau negu vieną pašalinį atomą vienam trilionui germanio atomų. Tas santykis, aiškumo dėlei, gali būti palygintas su viena kruopele druskos pilname vagone cukraus.

INŽINIERIAI IR BENDRUOMENĖ

E. MANOMAITIS

Pastaruoju laiku Amerikoje vis dažniau pasisakome, kad inžinieriams reikėtų užimti vadovaujančią poziciją visuomenėje ir kad profesinis inžinieriaus statusas turėtų būti išryškintas ir įteisintas. 1970.IV.5 Boston Globe V. K. McElhony rašo: — JAV pareigūnai skatina, kad inžinieriai įsijungtų į bendruomenės veiklą — regionalinėje Mokslo ir Technologijos konferencijoje viešiams darbams nagrinėti Massachusetts Institute of Technology (MIT) Cambridge, Mass. Gi M. Tribus, JAV Prekybos ir Pramonės sekretoriaus (ministro) pavaduotojas pareiškė: „Dabartinis inžinierius yra paruoštas vykdyti bendruomenės nustatytus uždavinius, bet nesimti iniciatyvos tuos uždavinius formuluoti bei planuoti.“

M. Tribus'ui atrodo, kad inžinieriai nepakankamai pažįsta bendruomenės problemas ir, nepaisant mokslinio pasiruošimo sistematingam ir planuotam darbui savo profesijoje, jaučia inferiorinį kompleksą. Toliau, jo žodžiais, „Inžinieriaus profesinio statuso prestižas dažnai lygiuojasi su gamybinio proceso technikai.“ „Inžinieriaus profesija įpareigoja pasitarnauti bendruomenei, bet ką daro inžinierius, kai bendruomenė nežino, ko ji nori?“ „Inžinieriaus savęs nuvertinimas sulaiko jį nuo vadovavimo ir iniciatyvos nurodinėti bendruomenei, ko ji turėtų siekti, kokius metodus ir priemones turėtų naudoti.“

„Jauni žmonės šiandien siekia išsimokslinimo, kuris juos įgalintų spręsti nusikaltimų, aplinkos teršimo, gyvenviečių planavimo ir kitus urbanistinius uždavinius, paveldėtus iš praeities ir dabarties. Todėl inžinieriaus paruošimo programa turėtų būti pakeista ir papildyta.“

JAV vyriausybės atstovai jau seniai apeliuoja į inžinieriaus profesinę sąžinę.

1957 m. American Society of Civil Engineers suvažiavime San Francisco Calif. Gubernatoriaus Clyde savo kalboje pareiškė (žiūr. „Civil Engineering“, July 1957):

„Inžinieriai politikos darbe yra retenybė ir dėl to tik jie patys kalti. Palyginami mažai inžinierių dalyvauja bendruomenės veikloje. Inžinieriaus disciplinuotas protavimas šių dienų komplikuoatame gyvenime labai reikalingas. Smegenys, kurios sukūrė technologinį pasaulį ir tiek medžiaginių vertybių — mokslo žmogus, in-

žinierius turi bent dalį savo sugebėjimų atiduoti socialinėms ir dvasinėms problemoms.“

„Visame krašte didelis trūkumas žmonių su specifiniu disciplinuotu protavimu, kuriuo pasižymi inžinieriaus profesija.“

„Aš nuoširdžiai kviečiu inžinierius aktyviai dalyvauti mūsų bendruomenės problemose ir užimti vadovaujančias pozicijas.“

Panašių pasisakymų ir citatų, skatinančių sukurti inžinieriaus profesinį prestižą ir su juo išeiti bendruomenėn, galėčiau pateikti ir daugiau. Bet dabar pažiūrėkime, ką daro inžinieriai tų uždavinių įgyvendinimui. Pirmiausia, tam sukurtos profesinės organizacijos. Viena iš pirmųjų įsteigta 1852 m. lapkričio 5 d. New Yorke ir pavadinta „American Society of Civil Engineers and Architects“. Po dvylikos metų persiorganizavo į ASCE (Architektai sukūrė „American Institute of Architects“, AIA).

Įsidėmėtinas yra leidėjų pasisakymas prieš 77 metus — **Our „Transaction“ will be the moral stimulus of the personal contact and acquaintance made possible by our meetings. Nothing is so vitalizing as the meeting of those of like sympathies and common pursuits — Scattered, the embers may die out, in contact they burst into flame** — (Vertimas — Mūsų „Darbai“ bus moralinė paskata asmeniškiems kontaktams ir pažintims, kurioms sudaromos sąlygos mūsų susirinkimuose. Niekas taip neatgaivina, kaip susitikimai žmonių su panašiais ryšiais ir bendrais tikslais. Padrikusios žarijos gali užgesti, bet krūvoje suliepsnoja ugnimi.)

Vargu, ar kas galėtų suformuluoti geresnį gyvybinį receptą ALIAS organizacijai ir Technikos Žodžiui. Matome, kad ASCE ir ALIAS savo įsikūrimu ir savo profesinėmis bei organizacinėmis problemomis turi daug panašumų. Skiria jas kalba, mastelis, 100 metų vyresniškumo laikotarpis ir lietuvių specifinė politinė problema.

ASCE šiandien turi apie 65.000 narių, maždaug 5 milj. dol. biudžetą. Leidžia „Proceedings“ žurnalą keliomis sekcijomis; Structural, Aero-Space Transport, Urban Transportation, Sanitary Engineering ir kt. Juos sutraukia į metines „Transactions“ knygas. Be to, leidžia pagrindinį mėnesinį žurnalą „Civil Engineering“.

Ši pagrindinė Amer. Civ. Inžinierių organizacija su savo padaliniais turi savo centro patalpas „The United Engineering Center“ 47th st. United Nations Plaza, New York, New York. Savo žurnale „Civil Engineering“ ASCE nagrinėja organizacinius ir profesinio statuso ugdyimo ir įteisinimo klausimus. Analizuoja būdus ir priemones, kaip inžinierius turėtų įsijungti į bendruomenei rūpimas problemas ir pan. Straipsniai, kaip „Civil Engineering today — a profession in crisis“ (Civ. Eng'g, Jan. 1970) „Upgrading the engineering profession“ (Civ. Eng'g, Jan. 1970) ir autorių pareiškimai: R.C. Bush — It is high time, that the public recognizes that there are engineers and that there are technicians and that long service as a technician does not make an engineer — (vert. Jau pats laikas publikai pažinti, kad esama inžinierių ir esama technikų, ir kad ilgalaikė techniko tarnyba nepadaro jo inžinierium.) John Duba rašo: I stress the matter of registration. I have found that it is the only true measure of professional status PE. Without it a public official may place a Civil Engineer in the same category as an engineer operator or other technician. — (vert. Aš pabrėžiu registracijos reikalingumą. Aš randu, kad tai yra vienintelis profesinio statuso (PE — Professional Engineer) tikras matas. Be registracijos, valdžios pareigūnai civilinį inžinierių gali paskirti ton pačion kategorijon, kaip mechaniką-operatorių ar kitokį techniką.)

Profesinio statuso nebuvimas dažnai nuslopiną inžinieriaus balsą, šaukiantį ir protestuojantį prieš aplinkos apnuodijimą ir gamtos išnaikinimą. Atrodo, kad atėjęs laikas ir T.Ž. prabilti ir skatinti ALIAS narius laikyti egzaminus Profesinio Inžinieriaus, PE statusui įsigyti.

VIII ALIAS Centro Valdyba iš Bostono 1965 m. T.Ž. nr. 6 rašo: „Didesnis inžinierių ir gretimų specialybių baigiančiųjų prieauglis įpareigoja S-gą tinkamai pasiruošti priimti juos į savo eiles. ALIAS neturi užsidaryti vien lietuviškame rezervate, o dalyvauti ir amerikiečių profesinėje visuomeninėje ir mokslo veikloje. O mūsų nuolatinis uždavinys paliks ir toliau rūpintis lietuviškomis problemomis.“

„Reikėtų suregistruoti lietuvius inžinierius ir mokslininkus, išsiblaškiusius po visą pasaulį. Reikia, kad jaunimas išėjęs mokslus šiame krašte jungtųsi į mūsų profesines organizacijas, užimtų jose vadovaujančias vietas ir vykdytų laiko reikalaujamus pakeitimus.“

1970 m. X ALIAS suvažiavimo apžvalga (T. Ž. nr. 4) ir šioje laidoje pateikta Bostono skyriaus 21 m. gyvavimo apžvalga rodo, kad VIII suvažiavime nustatytos gairės buvo vykdomos. Iš aštuonių suvažiavime atstovaujimų skyrių, septyni buvo reprezentuojami jaunų vyrų, baigusiu mokslą čia Amerikoje.

Suvažiavimo mokslinių paskaitų turinys parodė, kad inžinieriai užima svarbias vadovaujančias pozicijas mokslinių tyrimų laboratorijose. Sąjunga šiuo metu neturi statistinių davinių, bet Bostono pateikti daviniai rodo, kad 50% sk. narių yra įsigiję Profesinio Inžinieriaus registracijos statusą, PE. 46% vienu ar kitu laipsniu dirba vadovaujančiose pozicijose arba dirba savarankiškai. Taip pat matyti, kad inžinieriai nėra atitrūkę nuo bendruomenės, o priešingai — 33% narių dalyvauja L. Bendruomenės organizacijose vadovaujančiu aktyvu. Pagaliau, iš spaudos žinome, kad dabartiniai A.L. Bandruomenės prezidento ir centro valdybos pirmininkai yra inžinieriai Vyt. Kamantas ir Vyt. Volertas. Šiais rezultatais ALIAS S-ga galėtų džiaugtis ir turėtų toliau gvildinti ir ugdyti profesinę atsakomybę, vadovaujančią iniciatyvą, disciplinuotą mąstymą ir sistematingą planavimą, kurio taip trūksta mūsų ir amerikiečių bendruomenėse.

Tačiau reikėtų saugotis, kad organizacinių sugebėjimų energija bendruomeninių organizacijų lokalinėje veikloje neišsisemtų iki „anemijos“.

Užimta pozicija Amer. viešojoje tarnyboje — Environmental Protection Agency vadovaujantis postas, kaip inž. V. Adamkus ir k., lietuvių pastato ant platformos, iš kurios jo tartas žodis pasklinda po visą kraštą ir savo akcija prisideda prie krašto ir mūsų reikalų gerovės.

Taigi, turėdami visas profesionalo-organizatoriaus kvalifikacijas, veržkimės į tas aukštumų platformas, kad galėtumėm iš jų diriguoti bendruomenei, kuri ne visada žino, ko nori...

Birželio 1 d., 1970 m., JAV-bėse veikė 22 atominės elektros jėgainės bendro galingumo 9,113,800 kW, 55 atominės jėgainės buvo statomos bendro galingumo 46,499,000 kW ir 44 planuojamos — bendro galingumo

43,472,000 kW. Šiuo laiku JAV visa vartojama energija šiaip pasiskirsto: alyvai tenka 43%, natūralioms dujoms — 32.8%, angliai — 20.1%, hidroenergijai — 3.8% ir atominei energijai — 0.3%.

GEODEZIJOS INŽINIERIUI ANTANUI GIRNIUI 50 METŲ

Š. m. gegužės 26 dieną suėjo Bostone gyvenančiam dipl. inž. Antanui Girniui 50 metų. Jaunasis jubilatas pasiekė reikšmingų laimėjimų erdvės satelitų geodezijoje, nuo 1961 metų dirbdamas Smithsono Astrofizinėje Observatorijoje, Cambridge, Massachusetts. Toji didelė observatorija, turinti apie 300 žmonių, yra Vašingtono, D.C., Smithsonian Institution šaka. Kas yra toji satelitų geodezija? Pats A. Girnius rašė šitaip *Technikos Žodžio* 1968 metų nr. 4: „Kol erdvės tyrimas nebuvo globalinio pobūdžio, tol ir pasaulinės geodezijos sistema nebuvo būtina ir buvo daugiau akademinio pobūdžio. Prasidėjus raketų, o ypač satelitų erai, pasaulinės geodezijos sistema pasidarė jau ir praktiškai reikšminga. Tyrimo įstaigoms buvo svarbu žinoti, kur satelitas yra tuo momentu, kai siunčia tyrimo duomenis, atseit, kokios yra jo koordinatos. Iš kitos pusės, panaudojant satelitų pozicijas, buvo galima pradėti tiksliau nustatyti satelitų sekimo pozicijas. Kadangi stebėjimo stotys yra įrengtos aplink visą žemę ir yra pririštos prie esamų geodezinės kontrolės taškų, esančių lokalinių blokų sudėtyje, tuo pačiu ir tie blokai yra sujungiami. Atsirado pretenzinga kosminė geodezija, kurios svarbiausia šaka yra satelitų geodezija.“

Toje naujoje satelitų geodezijoje inž. A. Girnius per dešimtį metų išvarė reikšmingą vagą, prisidėdamas savo kasdieniu studijiniu darbu ir atspausdintais straipsniais bei pranešimais

prie jos naujų metodų vystymo. Atliktųjų A. Girniaus darbų sąrašas yra ilgesnis, kaip šio pranešimo rėmai leistų. Dar 1963 metais Girnius talkininkavo Atėnų (Graikijoje) universiteto profesoriaus George Veis'o leidinyje „Absoliučių kryptinių erdvėje nustatymas, naudojant dirbtinius satelitus“. Tą darbą atspausdino Cambridge Smithsono Astrofizikos observatorija ir vėliau perspausdino pagrindiniame tarptautiniame geodezijos žurnale „Bulletin Geodesique“ 1964 m. ir dar kartą „Erdvių tyrimo darbuose“ Amsterdame 1965 m.

Po to sekė bendradarbiavimas NASA leidinyje „Satelitų geodezija 1958 - 1964 m.“ su Imre G. Izsak'u straipsnyje „Tesimalinių geopotencialo derinių koeficientų ir stočių koordinatų pataisos“. Sekančiais metais, 1965, A. Girnius pasirodo, kaip oficialus koautorius drauge su L. Aardoom'u ir prof. Veis'u specialiame Smithsono A. O. raporte „Absoliučių kryptinių erdvėje nustatymas tarp Baker - Nunn kamerų stočių“. Įdomu, kad prof. G. Veis, dirbęs Amerikoje ir Graikijoje, yra susipažinęs su Pabaltijo Geodezinės komisijos trianguliacijos tinklu, atliktu dar prieš Lietuvos okupaciją. Veis'o nuomone, „klasikinėje geodezijoje Baltijos trianguliacijos tinklas yra laikomas tiksliausiu pasaulyje.“

Tais pačiais 1965 metais inž. A. Girnius skaitė paskaitą S.A.O. seminare tema „Klasikinės ir satelitų geodezijos palyginimas“ ir po metų paskelbė naują studiją, šį kartą drauge su J. Rolff'u, tema „Geodezinis Baker - Nunn stočių įjungimas“, atspausdintą SAO raporto (pranešimo) formoje. Girniaus koautorius yra tarptautinio satelitų geodezijos biuro egzekutyvinis direktorius. Tuo pačiu metu vėlesniais duomenimis papildytas anksčiau minėtasis Girniaus ir Veis'o darbas apie absoliutines kryptis erdvėje buvo atspausdintas 1967 metais Atėnų universiteto leidinyje „Dirbtinių satelitų naudojimas geodezijoje“, II tome. Šį darbą citavo keliuose leidiniuose Žonglovič Bukarešte ir Budapešte, ir Schwarz Ohio, J.A.V., universiteto geodezijos leidinyje (nr. 118, 1969). Po to sekė 1968 metais atspausdintas pranešimas drauge su W. L. Joughin'u tema „Sintetiniai vienlaikiai Baker - Nunn kamerų stočių stebėjimai“.

Nepaisant intensyvaus apkrovimo S.A. Observatorijoje, inž. Ant. Girnius yra aktyvus ALIAS Bostono skyriaus narys, kur jis du kartus skaitė paskaitas iš satelitų geodezijos. Išsamus jo straipsnis apie sintezę geodezijoje Technikos Žodžio 1968 m. nr. 4 sukėlė skaitytojų pasigėrėjimą savo naujoviškumu ir nuoseklumu. V. D. U. Kaune buv. Statybos fakulteto dekanas geodezijos prof. Stasys Dirmantas, dabar gyvenęs Čikagoje, patarė paskaityti Girniaus straipsnį kiekvienam technikoje dirbančiam. „Lietuvių Enciklopedijoje“ Ant. Girnius paskelbė du pagrindinius straipsnius, „Žemės forma“ ir „Žemėlapis“. Inž. Girnius yra Ateitininkų s-gos narys ir talkininkauja lietuvių bendruo-

menei, dirbdamas tai šeštadieninės lituanistikos mokyklos komitete, tai Bostone lietuvių kultūros klube. Gimęs 1921.V.26 Lietuvoje, Utenos aps. Sudeikių kaime. Ant. Girnius baigė Aukštesniąją Kultūrtechnikų mokyklą Kėdaičiuose 1943 metais. Vokietijoje jis studijavo Bonnos universitete, kurį baigė 1950 m. dipl. geodezijos inžinieriaus laipsniu. Tais pačiais metais apsigyveno Bostone, Mass. 1952 metais Antanas Girnius vedė Valeriją Girniutę ir augina trijų vaikų šeimą.

Lipkime jubiliatui kolegai Antanui Girniui dar daugelio vaisingų dešimtmečių profesiniamė ir lietuviškame darbe.

Jurgis Gimbutas

DIPL. INŽ. BRONIUI GALINIUI 60 METŲ

Kolega Bronius Galinis yra veikli ir kūrybinga asmenybė tiek savo profesinėje, tiek ir visuomeninėje veikloje. Jo sukaktuvių proga, negalime praeiti bent trumpai nepažvelgę į jo gyvenimą ir jo nuveiktus darbus.

Jis gimė Vilniuje 1911 m. balandžio 12 dieną lietuviškoje šeimoje. Jo tėvas Ignas priklausė lietuvių atgimimo sąjūdžiui ir išaugino savo vaikus patriotiškoje dvasioje.

Pradinį ir vidurinį mokslą Bronius įgijo Kaišiadoryse, Kauno Aukštesniąją Technikos Mokyklą baigė 1932 m., Vyt. Didž. Universiteto Statybos Fakultete studijavo 1933-39 metais, diplominį darbą — „Geležinkelio tunelis po Žaliakalniu Kaune“ apgynė 1943 m. vasario 16 d., įgydamas dipl. statybos inžinieriaus vardą.

Dar bestudijuodamas, jis įvykdė V. Amatų mokyklos rūmų statybą Kaune. Vėliau dirbo „Statybos“ bendrovėje, pradžioje rajoniniu inžinieriumi Kaune, o nuo 1943 metų Vilniaus skyriaus direktoriumi iki 1944 metų vasaros, kur buvo pastatyta kailių apdirbimo įmonė „Kailis“, elektrotechnikos reikmenų įmonė „Velfa“, įpusėjo N. Vilnios metalo apdirbimo įmonę, kino teatrą, atliko miesto ligoninės remontus, organizavo Perlojos ir Lentvario bažnyčių rekonstrukciją.

Jis priklausė Lietuvos Šaulių Sąjungai, Vilniui Vaduoti S-gai, Liet. Technikų D-jai, V.D.U. Šaulių Korporacijai „Saja“, kurios steigėju ir pirmuoju pirmininku jis buvo.

Vokiečių okupacijos metu Vilniuje slapta įmūrijo paminklinę lentą į Valstybės Tarybos rūmų fasadą, Gedimino gatvėje.

1944 metais pasitraukė su šeima į Vokietiją ir apsigyveno pradžioje Berlyne, o vėliau — Augsburgėje, kur aktyviai dirbo Lietuvių inžinierių Tremtinių D-jos organizavime ir jos veikloje: redagavo D-jos leidžiamą „Inžinieriaus Kelią“, o būdamas Centro Valdyboje pravedė du architektūrinius konkursus:

1. Tipinių gyvenamųjų namų projektai kaimui ir miestui,
2. Lietuviškojo buto įrengimo projektas.

Kad stovykliniame gyvenime, Vokietijoje, neatitrūkus nuo savo profesijos ir parėmus savo šeimos pragyvenimą, tarnavo amerikiečių kariuomenės statybos kuopose.

Į Jungt. Amerikos Valstybes atvyko 1949 metais ir apsigyveno Cambridge, Mass., vėliau Bostone. Dirbo įvairiose firmose, pradžioje kelių ir tiltų projektavimo srityje, o vėliau perėjo į Stone and Webster Eng. Corp., kur dirba pramonės įmonių, daugiausia, jėgainių projektavimo darbu.

Kol. Galinis yra dalyvavęs eilėje architektūrinių konkursų ir laimėjęs:

Mažeikių rotušė — I-ją premiją 1938 metais, R. Katalikų bažnyčia Cleveland, Ohio — III premiją, 1951 metais.

Sukaktuvinininkas yra registruotas prof. statybos inžinierius Massachusetts valstybėje, atlieka įvairius statybos projektavimo darbus po tarnybos savo namuose.

Kolega Galinis yra veiklus lietuvių visuomeniniame gyvenime, bet ypač jis artimai susaugęs su Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-ga, kurios padėtimi jis nuolat rūpinasi ir prie jos veiklos aktyviai jungiasi.

Atvykęs į J.A.V., tuoj įsijungė į ALIAS Bostono skyrių ir jame su nuoširdumu dirba. Keliose skyriaus valdybose dalyvavęs ir skyriui pirmininkavęs, dažnas įvairių komisijų narys, Technikos Žodžio atstovas ir kt.

Trečiame ALIAS suvažiavime Bostone jis buvo išrinktas ALIAS Centro Valdybos pirmininku (1954-56) ir savo kadencijos metu sustiprinęs S-gą, kuriant naujus skyrius Pitsburge, Los Angeles, Baltimorėje. Jo pastangomis Alias inkorporuota Massachusetts Commonwealth su nuolatine būstine Bostone. Kolega B. Galinis yra nuolatinis ALIAS atstovas prie Massachusetts valdžios, kur jis kasmet pateikia įstatymu reikalaujamas apyskaitas ir kitas reikalingas informacijas apie ALIAS.

Jis taip pat laiko ir tvarko savo namuose S-gos archyvą, kurio iki šiol susidarė nemažas kiekis bylų ir dokumentų. Jis prenumeruoja

ir saugo daugumą lietuviškos spaudos, kartu ir visus liet. techniškų leidinius, įskaitant ir Technikos Žodį.

ALIAS ketvirtojo suvažiavimo išvakarėse jis rašė Technikos Žodyje, kad „lietuviškosios visuomenės rūpesčiai savos kultūros, meno, mokslo ir jaunimo auklėjimo reikalais turi rasti tinkamą paramą S-gos veikloje.“ Ragino visus S-gos skyrius imti pavyzdžiu Bostono skyrių, kasmet aukojant vienos dienos uždarbį visuomeniškiems darbams paremti. Jis pats nuoširdžiai visur dosniai aukojo, duodamas pavyzdį kitiems.

Kolega Br. Galinis aktyviai rėmė S-gos Metraščių ir pirmas paaukojo jo reikalams 100 dolerių. 1965-68 metais būdamas vėl centro valdyboje dalyvavo inžinierių Metraščių IV dalies paruošime ir išleidime. Kaip Redakcinės K-jos narys šiuo reikalu rūpinasi ir dabar.

Kaip ALIAS Bostono skyriaus atstovas jis įeina į Bostono ALTO skyrių. Praėjusiais metais Altui pirmininkavo.

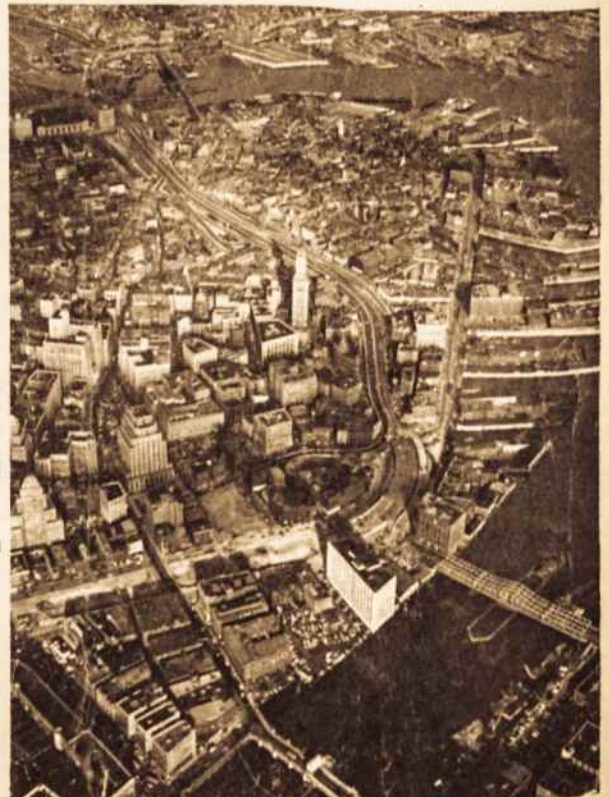
Bronius Galinis ir jo gyvenimo palydovė Irena išaugino gražią šeimą. Abi dukros, ištekėdamos, sukūrė taip pat lietuviškas šeimas. Linkime mielam sukaktuvinininkui ilgiausių metų ir geriausios sėkmės jo darbuose.

J. Ds.

Bostonas, Copley aikštė

Bostono dalies vaizdas iš lėktuvo

E. Manomaitis

BROLIAI INŽINIERIAI VEITAI

Bostone sėkmingai profesiniai ir visuomeniškai reiškiasi firma VEITAS-VEITAS ENGINEERS.

Pažinojau dipl. inž. Joną Veitą Lietuvoje, kaip daug žadantį profesionalą, malonų kolegą ir šiltą žmogų. 1956 m. teko susipažinti su inž. Bruteniu Veitu Bostone prie St. Lawrence upės užtvankų projektavimo darbų. Vėliau susipažinau su jauniausiu stat. inž. Romu Veitu.

ALGIRDAS VEITAS

Gimęs 1912 m. Miręs 1941 m. Baigė „Pavasario“ gimnaziją Kaune — 1934 m. Skautas. Studijavo VDU Technikos Fakultete Statybos skyriuje 1935 - 1941 m. Vyrijos „Plienai“ narys. Šaulių choro narys. Atsargos karininkas.

1941 m. birželio mėn. žuvo rezistencijoje.

JONAS VEITAS

Gimęs 1908 m. Miręs 1953 m. Baigė Šaulių Valstybinę Berniukų gimnaziją 1927 m. Skautas. Baigė VDU Technikos Fakultetą — Statybos skyrių 1933 m. Diplominio darbo tema „Jėzuitų bažnyčia ir vienuolynas Kaune“. Korporacijos Neo-Lithuania narys. Šaulių choro narys. Atsargos karininkas.

Broliai Veitai savo profesiniu ir visuomeniniu atžvilgiu ALIAS skyriuje yra ryškios asmenybės. Dėl to nutariau su jais pasikalbėti ir visa tat pateikti TŽ skaitytojams.

Štai tie keturi broliai inžinieriai:

Jonas Veitas — miręs.

Algirdas Veitas — žuvęs.

Brutenis Veitas ir

Romualdas Veitas — abu jie yra ALIAS skyriaus nariais.

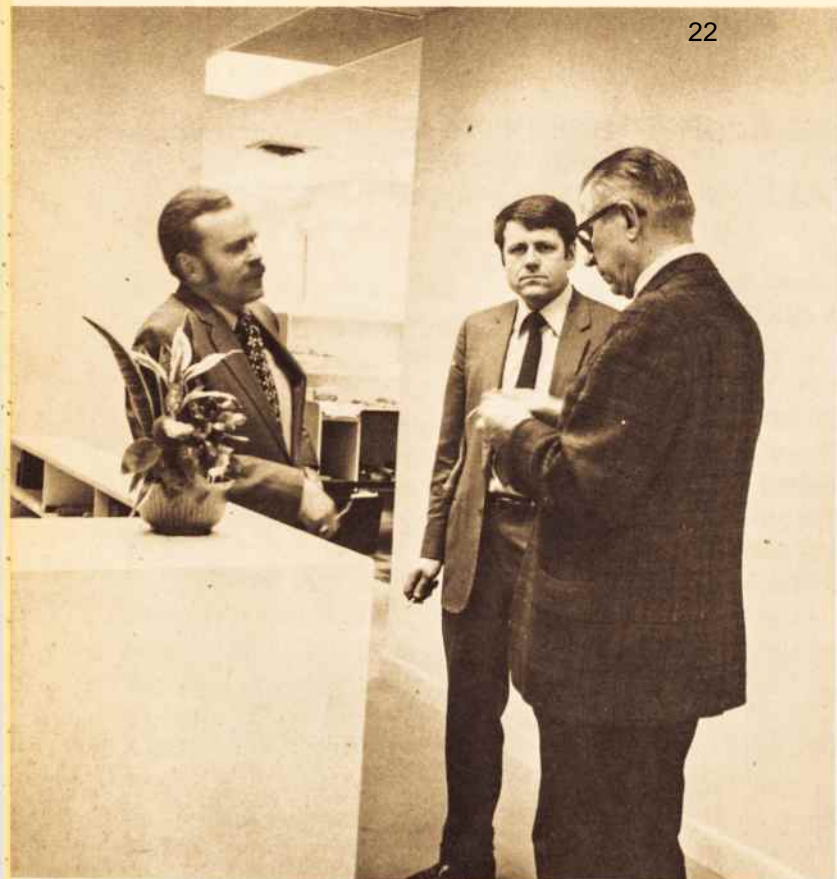
Reiškiu gilią pagarbą jų tėvams!

Tarp 1934 - 1941 m. dirbo Geležinkelių Valdybos žinioje.

1. Radviliškio Ruožo viršininko padėjėjas 1934 - 1935 m. Prižiūrėjo Šaulių Namų statybą Radviliškyje.
2. Klaipėdos Ruožo Viršininko padėjėjas 1935 - 1937 m. Geležinkelio tilto ties Skuodu projektavimo ir darbų vykdymo viršininkas.
3. Panevėžio Siaurųjų Geležinkelių Ruožo viršininkas 1937 - 1941 m. Su projektuotas ir pastatytas Panevėžys-Joniškėlis - Biržai siaurasis geležinkelis ir tiltas per Mūšą ties Joniškėliu.

1941 m. birželio mėn. su šeima ištremtas į Sibirą. Tremtyje dviejų metų dukra, žmona ir jis pats mirė. Išliko vyresnioji dukra.

Technikos žodžio atstovas E. Manomaitis kalbasi su Bruteniu ir Romu Veitais — firmos VEITAS - VEITAS organizatoriais

Broliai Veitai ir T. Ž. atstovas E. Manomaitis, klientų priėmimo kambaryje.

BRUTENIS VEITAS

Gimęs 1922 m. Baigė Šiauliuose gimnaziją 1941 m. Skautas. Studijos — Prekybos Institutas Šiauliuose 1941 - 1942 m. VDU — Statybos Fakultetas 1942 - 1943 m. „Hannover Technische Hochschule“ Statybos skyrius 1945 - 1949m. Korporacija Viltis narys.

Emigracija į JAV 1949 metais. University of Delaware Statybos skyrius 1950 - 1951 metais. Baigė 1951 m. su BCE.

Tarp 1951 - 1964 m. dirbo pramonėje — įvairiose firmose. Projektuoja sunkiosios pramonės pastatus, kaip Hidro, - Šiluminės, - Atominės energijos jėgainės, plieno fabrikus ir vario liejyklas.

Nuo 1964 m. privati praktika. Profesinės Registracijos — Ohio, New York, Massachusetts.

ROMUALDAS VEITAS

Gimęs 1925 m. Baigė Šiaulių gimnaziją 1944 m. Skautas. Studijos — Hannover Technische Hochschule, Statybos skyrius 1945 - 1949 metais. Korporacija Viltis narys.

Emigracija į JAV 1949 metais. University of Delaware 1950 - 1951 m. BSE, Northeastern University 1951 - 1955 m. MCE.

Tarp 1951 - 1964 m. dirbo įvairiose pramonės firmose. Projektuoja vandens ir kanalizacijos išmatų valymo stotis, plieno fabrikus, atominės energijos elektros jėgainės.

Nuo 1964 m. privati praktika. Profesinė registracija — Ohio, Massachusetts, Maine, New Hampshire, Illinois.

PASIKALBĖJIME SU BROLIAIS INŽ. VEIT AIS IŠKELTI KLAUSIMAI

1. Kada ir kokios rūšies projektavimo firmą esate įsteigę?

Veitas Veitas Engineers įstaiga buvo įsteigta 1964 m. Specializuojasi kaip statybinė projektavimo bei statybos priežiūros (consulting) įstaiga. Pagrindiniai mūsų klientai yra architektai ir

kitos inžinerijos firmos, kurioms atliekame statybinį projektavimą ir brėžinius.

Pradėjome dviese, o šiuo metu įstaigoje dirba vienuolika asmenų: keturi dipl. inžinieriai, šeši braižytojai ir vienas knygvedys.

1968 m. į kompaniją, kaip dalininkas, įsijungė dipl. inž. Jonas Vasys.

2. Kokius projektavimo darbus atliekat?

Iš įdomesnių darbų paminėtini: pradžios mokyklos Chelmsford, Mass. veržtų plytų ir betono konstrukcijos; septynių aukštų įstaigų pastatas Government Center, Bostone; 100 mgd Salt Creek Water Reclamation Plant Chicagoje; Nustumto keisono pumpavimo stotis Bangkok, Tailande; Vandens valymo stotis Sydney, Australijoje; 60 mgd kanalizacijos valymo stotis Tallman's Island N.Y., N.Y.; 24 mgd vandens valymo stotis Andover, Mass.; 25 mgd kanalizacijos valymo stotis East Fitchburgh, Mas ir kiti.

Esame atlikę gana daug įvairių konstrukcijų, pradedant nuo medžio, lengvo ir sunkaus plieno, paprasto, įveržto, suveržto betono, veržtų plytų, kesonų ir tunelių. Paskutiniu metu daugiausia dirbame sanitarijos ekologijos srityje — padedame apvalyti Ameriką.

3. Kas paskatino imtis privačios iniciatyvos ir dirbti savarankiškai?

Jaunystėje tėvų įskiepytas noras būti savarankiškais ir vėliau brolių įtaka padėjo apsispręsti atidaryti savo projektavimo įstaigą. Įgyta profesinė patirtis išugdė pasitikėjimą žengti pirmą žingsnį.

4. Kokios yra pagrindinės problemos projektavimo įstaigoje?

Neskaitant paties projektavimo, problemų turime įvairių: darbų gavimas, jų įvykdymas nustatytu laiku ir išteklių rėmuose, personalo ir patalpų klausimai, finansavimo bei kitos ūkinės problemos.

5. Žiūrėčiau jūsų brėžinius ir skaičiamus. Atpažinau metodišką sistemą ir gerą prezentaciją. Galėtumėt paaiškinti, kokiomis priemonėmis tai pasiekėte?

Pašnekesys posėdžių kambaryje.

Br. Veitai prie kompiuterių informuoja T. Ž. atstovą.

VEITAS - VEITAS įstaigos darbo patalpos

Pradedant savarankišką praktiką, teko susidurti su stipria konkurencija. Vie­nintelis būdas išsilaikyti, tai sistematiškas priėjimas prie turimų problemų, teisingas jų išsprendimas ir kruopštus darbų atlikimas. Kas liečia brėžinių paruošimą, tai gana elementaru: brėžiniai yra projektavimo įstaigos galutinis produktas, tai jie turi būti ne tik labai gerai, bet ir estetiškai atlikti.

6. Ar naudojate kompiuterį ir iki kurio laipsnio?

Viena svarbiausių mažos įstaigos problemų yra, kaip spręsti didelio ir staigaus darbo apkrovimo klausimą. Gi, antra vertus, tenka imti kiekvieną, didelį ar mažą, darbą, nes kitaip nustoja­mas naujas, ar jau įgytas klientas. Di­delio darbo atveju, tenka staiga didinti personalą. Tokiu atveju tenka operuoti su nepažįstama ir nesusiklausiusia gru­pe labai aprėžto laiko ribose. Krenta na­šumas ir darbo kokybė. Šiai problemai spręsti, dabar naudojami kompiuteriai. Tačiau, ir šis kelias nėra rožėmis klotas, nes dažnai tenka, lyg į žvirblius iš pa­trankų šaudyti — per daug ilgas ir nepa­togus priėjimo laikas mažoms, bet dau­giausia laiko užimančioms operacijoms. Po ilgesnio svarstymo ir lyginimo, ap­sisprendėme tenkintis mažais kompiute­riais, kurie mums atlieka beveik logarit­minės liniuotės paskirtį. Tokiu būdu mes sutaupome ligi 50% skaičiavimo lai­ko. Iškilus didesnėms problemoms, nau­dojamės specialių agentūrų programo­mis ir patarnavimu. Šitas apsisprendi­mas įgalino mus atlikti tokios apimties darbus, kurių normaliai nebūtume drįsę net ir imti. Šiuo metu turime dvi Oli­vetti mašinas.

7. Jūsų naujos įstaigos darbo aplinka patogi, maloni ir gaivinanti. Galėtumėt paaikškinti motyvus ir priemones, kurio­mis tai pasiekėte?

Mes praleidžiame įstaigoje viso savo aktyvaus gyvenimo apie 70%. Todėl na­tūralu turėti malonesnes ir patogesnes darbo sąlygas. Patalpų vykusiam pla­navimui pasinaudojome savo kolegų ver­tingu patarnavimu. Architektas Rymas

Manomaitis atliko planavimo, o inž. Jonas Mikalauskas padarė apšvietimo projektus.

8. Kaip žiūrite į Profesinės registracijos reikalingumą ir inžinieriaus kvalifikaciją? Ar Prof. Inžinierius galėtų būti be akademinio BS laipsnio?

Kad inžinierių profesija vėl būtų tinkamoje plotmėje, reikia išlaikyti aukšti minimumo standartai. O tai tinkamai atlikti gali profesinė registracija. Technologijai tobulėjant ir plečiantis, akademinis išsilavinimas pasidarė būtinas, kad inžinierius turėtų pakankamai žinių, kad galėtų aprępti iškylančias problemas. Tačiau, vien akademinio išsilavinimo dar nepakanka: reikalingas nuolatinis gilinimasis, žinojimo plėtimas ir profesinio kompetentingumo ugdymas, norint išlaikyti tinkamą respektą savo bendradarbių tarpe ir pasiekti geriausių rezultatų darbe. Tai, be abejo, yra aukšti reikalavimai, bet profesionalas inžinierius turi pajėgti atlikti, ar bent žinoti, kaip atlikti, bet kurią darbo fazę. Yra šviesių išimčių — inžinierių, kurie neturi akademinio išsilavinimo, bet jie remiasi privačių studijų keliu įsigytomis žiniomis bei pasiekta profesine kompetencija. Tokie asmenys yra labai vertingi bendradarbiai.

9. Kaip žiūrite į inžinieriaus iniciatyvą pašalinti vieną iš šių dienų pasaulio problemų — aplinkos teršimą?

Dažnai galima išgirsti priekaištų inžinierių profesijai, kaltinant žmonijos įprastinės aplinkos griovimu. Daugeliu atveju, tai nepagrįsti priekaištai, nes inžinerijos darbų paskirtis ir apimtis, o taip pat jų vykdymas, priklauso nuo

VEITAS - VEITAS istaigos darbo patalpos

politinių, socialinių ir finansinių jėgų, kurios palieka tik labai siauras ribas inžinieriaus įtakai. Bendriniuose sprendimuose, į inžinierių pasiūlymus dažnai neatkreipiamas reikiamas dėmesys, nes inžinierių įtaka ten dar labai ribota.

10. Žinau, kad per eilę metų, broliai Veitai aktyviai dalyvauja bendruomenės kultūrinėje veikloje. Kaip tai derinasi su jūsų pagrindiniu darbu?

Bendriniams mūsų reikalams, kiek galėdami, stengiamės įnešti savo dalį, kad visi bendrai ir sutartinai galėtume atlikti savo fautinius, visuomeninius bei politinius uždavinius.

Technikinė Apžvalga

Aukščiausias teleskopas pasaulyje (be esančių žemės orbitoje) pradėjo veikti 1970 m. Hawajų užgesusio vulkano Mauna Kea viršūnėje, esančioje 13,796 pėdų aukštumoje. Observatorija yra virš 40% atmosferos, kuri žemėje iškraipo teleskopų vaizdus.

— Frankfurto pagrindiniame aerodrome 50 pėdų aukščio betoninės plokštės, pritvirtintos prie metalinių stulpų, apsaugo artimų namų savininkus nuo sprausminių lėktuvų triukšmo. Sienos ilgis siekia apie 2 mylias.

— Spectra 1 yra dviejų variklių varomas mini-pleventlaivis, kuris juda virš žemės, vandens ar sniego 60 m. / v. greičiu. Jis turi 25 a. jėgų variklį varymui ir 20 a. jėgų pleventlaivio palaikymui ore. Gaminamas Ottawoje.

— Naujai išvystytame RCA laseryje spindulys suskyla į įvairiaspalvius spindulius. Prietaisas, pavadintas „helium selenium laser,“ gali pagaminti iki 24 skirtingų laserio spindulių, įvairiausių vaivorykštės spalvų.

V. P.

NAUJI VEIKALAI APIE LIETUVOS KRYŽIUS

Lietuvių liaudies menas. Mažoji architektūra. I knyga. Sudarė ir parengė K. Čerbulėnas, F. Bielinskis, K. Šešelgis. Išleido „Vaga“, Vilnius 1970. XXII, 328 psl. 492 nuotraukos. Formatas 23 x 30 cm. Tiražas 6,000. Kaina 5 rb. 95 kp.

Ši „Mažosios architektūros“ I-ji knyga apima krikštus, stogastulpius ir koplytstulpius. Sekanti knyga, tur būt, bus skirta kryžiams ir koplytėlėms. Išleistas albumas yra keturioliktas, nors taip ir nenumeruotas, lietuvių liaudies meno serijoje, pradėtoje Vilniuje 1956 metais. Knygos pradžioje duota 6 puslapių įžanga lietuvių kalba ir 8 psl. rusų kalba. Pabaigoje atspausdinti iliustracijų sąrašai taip pat abiem kalbom. Šį kartą sąrašai išsamūs, su objektų vieta, fotografavimo data ir kieno fotografuota. Dalis objektų turi ir pastatymo metus. Jie retai težinomi. Kaip įžangoje sakoma, rengiant leidinį, buvo peržiūrėta apie 8000 nuotraukų, darytų įvairiais laikotarpiais ir įvairiose Lietuvos vietose, dabar saugomų muziejuose ir privačiuose rinkiniuose. Knygai stengtasi atrinkti pačius būdingiausius šių paminklų variantus ir parodyti juos natūralioje kraštovaizdžio, sodų, kapinių aplinkoje.

Peržiūrėjus iliustracijų sąrašą, suskaičiuota, kad pusė visų nuotraukų (244) padaryta tarp 1922 ir 1943 metų. Kitų nuotraukų datos pasiskirsto taip: 33 tarp 1945 - 1959 metų, 215 tarp 1960 - 1970 metų. Šitie skaičiai nesako, kad panaudotasis 8000 nuotraukų fondas paskirstytas ta pačia proporcija. Dėl to iš šio leidinio negalima daryti jokių statistinių išvadų, kiek tų koplytstulpių ir panašių paminklų buvo išlikę Lietuvoje paskutiniajame dešimtmetyje. Suskaičiuota 102 B. Buračo nuotraukos, kurių dauguma yra iš nepriklausomybės laikų. Gana daug (56) nuotraukų padaryta knygos koautorius K. Čerbulėno 1938-39 m. ir vėliau. Naujų nuotraukų daugiausia įdėta M. Sakalausko. Randaime 4 prof. Ig. Končiaus nuotraukas iš jo Lietuvoje likusių negatyvų. Sąrašė paminėta A. Varno pavardė, bet su jo inicialais neužtikta nė viena nuotrauka. Atrodo, kad kelios jo nuotraukos panaudotos iš muziejų bei institutų

archyvų, atžymėtų tų institucijų ženklais. Iš viso panaudota 9-ių institucijų ir 39-ių asmenų nuotraukos, jų tarpe ir kitų dviejų koautorių, F. Bielinskio ir K. Šešelgio. Jos visos atspausdintos gilia spaude Kaune, Gedimino g. 10.

Albumo iliustracijos sudėtos sistemingai šia tvarka: Klaipėdos krašto (knygoje sakoma: Žemaitijos vakarinės dalies ir Baltijos zonos) antkapiniai profiluotų lentų paminklai — krikštai; stogastulpiai iš visos Lietuvos (dabartinėse ribose); koplytstulpiai — daugiausia iš Žemaitijos ir mažiau iš šiaurės Aukštaitijos. Krikštų duota tik 11 nuotraukų, kurių dvi yra iš Vainuto, Tauragės aps. 1935 metų nuotraukos. Stogastulpių duota 116 nuotraukų. Šitai vadinami paminklai, turi nuo septynių iki devynių metrų aukščio stiebus, prie kurių pritvirtinti stoginukai arba viena, dvi ar trys koplytėlės, apsupančios stiebus. Dauguma jų turi po kelias medines skulptūras. Nuotraukos sudėtos iš eilės pagal forminius variantus: vienaaukščiai, dviaukščiai ir triaukščiai stogastulpiai. Tie aukštai reiškia koplytelių ir stogelių skaičių. Koplytstulpių nuotraukų duota daugiausia, 349 mediniai ir 15 mūrinių. Koplytstulpio konstrukciją sudaro maždaug nuo trijų iki penkių metrų aukščio stiebas, ant kurio iš viršaus įrengtos įvairiai ornamentuotos, sukaltos iš lentelių koplytėlės su skulptūromis. Jų nuotraukos sugrupuotos pagal šiuos variantus konstrukcijos ir formos atžvilgiais: su kūginiais arba keturšlaičiais stogeliais (4 variantai), su įvairių formų stogeliais (4 variantai), su dvišlaičiais stogeliais ir dviaukščiais koplytstulpiais. Albume nėra išryškinta toji klasifikacija. Nuodugniau buvo pagnarinėta kryžių ir kitokių paminklų kilmė ir jų architektūrinė bei meninė charakteristika K. Čerbulėno straipsnyje, paskelbtame 1966 metais knygoje „Lietuvos TSR architektūros klausimai“, III tomas, Vilnius.

Albumo įžangoje trumpai apžvelgta kryžių ir koplytelių istorija Lietuvoje, jų tyrinėjimas ir meninės savybės. Šioje recenzijoje nesiimama vertinti ar kritikuoti šio dokumentiškai labai vertingo leidinio — norima tik painformuoti skaitytojus apie albumo turinį. Įžangos pabaigoje, kurią pasirašė visi trys autoriai, sako-

ma: „Lietuviški krikštai, stogastulpiai ir koplytstulpiai, turėdami liaudiškas kūrybines tradicijas, ilgainiui įgavo puošnias ir labai originalias architektūrinės menines formas, įvairų siluetą, dekorą. Tai puikūs medžio plastikos ir mažosios architektūros deriniai, kurie žmones lydėjo pakelėmis, džiugino sodybose, kėlė nerimastį ir liūdesį kapuose“. Lietuviai šiapus ir anapus Atlanto bus visada dėkingi etnografiui Čerbulėnui, ir architektams Bielinskiui ir Šešelgiui, už šį puikų albumą.

Antroji 1970 metų knyga apie kryžius, kad ir ne tokia didelė ir puošni, kaip minėtoji „Mažoji architektūra“, išleista katalogo forma Lietuvos TSR Dailės muziejaus. Jos viršelyje nėra pilnos metrikos, tik: Lietuvos TSR Dailės muziejus. **Katalogas.** Papuošta stogastulpio geležinės viršūnės muotrauka iš Vabalninko kapinių, su greta stovinčia skarota senute. Viršūnė padaryta J. Tilindžio nežinia kada, fotografuota 1956 m. J. Petruolio. Tik antrame viršelyje randame tikrąją knygos metriką:

Lietuvos TSR Dailės muziejus. **Lietuvių liaudies geležinės kulto ir memorialinių paminklų viršūnės. Katalogas.** Vilnius 1970. Katalogą sudarė A. Mikėnaitė. 116 psl. 187 pav. Formatas 16 x 21 cm. Tiražas 500. Kaina 1 rb. 40 kap.

Šis kuklus mažo tiražo leidinys turi 8 psl. lietuvišką A. Mikėnaitės įvadą apie geležinių kryžių istoriją ir charakteristiką, su trumpomis

santraukomis rusų ir anglų k., po 1 puslapį. Toliau eina iliustracijos, daugiausia piešiniai, atlikti studentų pastarajame dešimtmetyje. Tai vis geležinės ornamentuotos kryžių viršūnės, kryžiaus formos. Yra paveikslų, parodančių iš-tisas koplytėles, koplytstulpius, koplyčias — bažnytėles, kapinių ir šventorių vartus. Visos iliustracijos metrikautos, išskyrus keletą, kurios buvo gautos muziejuje be metrikų. Įvade pasakyta, kad Dailės muziejus turi 95 geležines viršūnes ir 94 geležinių viršūnių piešinius bei brėžinius. Atrodo, kad šis katalogas apima visą tą rinkinį. Vietovės sužymėtos iš Žemaitijos, Aukštaitijos ir pietų Lietuvos.

Be šių dviejų knygų, praėjusių metų Lietuvos periodiniuose leidiniuose ir kraštotyros knygoje buvo straipsnių apie kryžius. Kas sparčiai nyksta tikrovėje, atgyja knygoje. Prisimename vieną sumanymą, skelbtą „Kultūros Barų“ 1969 metų nr. 7. Tada įvykusiame Lietuvos kultūros darbuotojų pirmajame suvažiavime buvo iškelta mintis, „kad, vykstant ir puoselėjant senąsias stogastulpių, koplytstulpių ornamentines ir metalo plastikos tradicijas, tikslinga statyti naujus medinius memorialinius paminklus“, nes jų meninės formos „nuo seno laikomos lietuviško peizažo puošmena“. Žinome, kad kai kuriose kapinėse, pvz. Petrašiūnuose prie Kau-no pastatyta naujų medinių koplytstulpių. Ar bus leidžiama statyti lietuviškus kryžius ir sodybose, miestelių aikštėse, pakelėse?

Jurgis Gimbutas

Nuotr. 185

NAUJAS DAKTARO JURGIO GIMBUTO MOKSLINIS DARBAS

Neseniai pasirodė maža, bet turininga knygelė, tikriau — atspaudas iš L. K. M. Akademijos Metraščio V tomo 215-259 psl.: LIETUVOS BAŽNYČIŲ CHRONOLOGIJA IR STATISTIKA. Spausdinta Romoje, 1970.

Tai darbas, kur nedaug, bet svariai pasakyta ir labai daug pasidarbuota. Autorius mėgina chronologiškai surašyti amžių eigoje Lietuvoje statytas bažnyčias, kartu ir vykusius pasikeitimus: remontus, perstatymus, gaisrus, atstatymus ir pan. Tokių faktų užregistruota 2457 iki antrosios rusų okupacijos.

Duodamos šios tabelės:

- I. Bažnyčių įkūrimo statistika,
- II. Bažnyčių įkūrimo statistikos santrauka,
- III. Santrauka pagal bažnyčių konstrukciją,
- IV. Bažnyčių visų statybų ir atnaujinimų statistika,
- V. Mūrinių bažnyčių statyba vieton senų medinių,
- VI. Visų suskaičiuotų įkurtųjų bažnyčių statistikos palyginimas su buvusiomis 1943 metais, ir „Lietuvos bažnyčių statybų chronologija“ — 1041 bažnyčių sąrašas.

Būdamas inžinierius, autorius nesitenkina vien tabelėmis. Jis pateikia ir kartogramas, pasinaudojant Lietuvos žemėlapiu konturais, kur pagal vietas išdėstomi registracijos numeriai. Nėra ten vietovių pavadinimų, bet juos gali sustatyti suinteresuotas skaitytojas. Kartogramos duotos 14-15 amžiui, 16, 17, 18 a. I-mai pusei, 18 a. II-trai pusei, panašiai ir 19 a. ir 20 amžiui.

Iš šių kartogramų galima spręsti Lietuvos vystymosi vaizdą. Rašančiajam buvo įdomu pasekti savo gimtosios Užnemunės — Šakių apskr. istoriją. 14-15 a. šis didžiulis vakarų Suvalkijos kampas buvo vien

stambus miškų masyvas. Bažnyčių tematyti tik Gardino apylinkėje ir kelios Dzūkijoje palei Nemuną, pvz. Pūnia, Darsūniškis, Merkinė ir pan. 16 a. prasideda užnemunės apgyvendinimas. Pilviškiai giliausiai įlenda į tuštumą, o kitos vietovės nedrąsiai apie Vokietijos pasienį: tai Bartininkai, Virbalis, Pajevonys, Vištytis. 17 a. vyksta didelis pasistūmimas: apgyvendinamos Kudirkos Naumiesčio, Sintautų ir Šakių vietovės. Taip pat panemunė: Kaimelis, Kiduliai, Plokščiai, Sudargas.

18 a. braunamasi gilyn į girias: atsiranda Lukšiai, Griškabūdis, Slavikai, Gelgaudiškis ir amžiaus pabaigoje Paluobiai.

19 a. Slabadai, Barzdai, Višakio Rūda, Sasnava, Sutkai, Lekėčiai, Paežerėliai, o amžiaus pabaigoje Žalioji, Alksnėnai, Bagotoji, Didvydžiai Vilkaviškio rajone ir pats Vilkaviškis, nors bažnyčios pradžia minima 1620 m. Taigi šios apylinkės vystymasis vėlyvas.

20 a. užnemunėje vyko tik parapijų smulkėjimas, pvz. atsirado Žvirgždaičiai, Valakbūdis ir kitos vietovės, kurios nusako ne vietovių atsiradimą, bet tik augimą.

Panašūs krašto augimo vaizdai galima sudaryti ir kitoms Lietuvos vietovėms. Kai lietuvių tauta pakraščiuose nyko lenkų ir gudų įtakų alinama, 16 iki 18 amžiuose ji atkariavo iš girių naujus plotus ir labai sėkmingai plito gyventojų skaičiumi. Naujos vietovės vėliau sudarė lietuvių tautos nugarkaulį.

Nebūnant istoriku, iš šio d-ro J. Gimbuto darbo galima realiai spręsti apie daugelį mūsų tautos gyvenimo įvykių.

Pabaigai perspausdiname I-ją tabelę:
Bažnyčių įkūrimo statistika.

Ks. Kaunas

BAŽNYČIŲ ĮKŪRIMO STATISTIKA

I TABELĖ

Įkūrimo ir statybos šimtmetis	Įkurtųjų bažnyčių skaičiai (akliausteliuose protestantų)			Suma		
	Medinės	Mūrinės	Nežinomos	Šimtmečio	Kumulatyvinė	%
XIV-XV	77	16	23	116	116	10.5
XVI	143 (7)	26 (7)	34 (26)	203 (40)	319	19.4
XVII	144 (6)	48 (9)	19 (9)	211 (24)	530	20.2
XVIII	198 (6)	26 (1)	22 (10)	246 (17)	776	24.1
XIX	63 (8)	42 (12)	22 (14)	127 (34)	903	12.1
XX a. iki 1914 m.	19	20 (6)	1 (1)	40 (7)	943	3.8
XXa. nuo 1917 iki 1943 m.	51	25 (3)	12 (1)	88 (4)	1031	8.4
Nežinomas stat. laikas	3	2 (1)	7 (3)	12 (4)	1043	1.1
Visų sumos %	698 (27) 67.0	205 (39) 19.7	140 (64) 13.3	1043 (130) 100%		100%

Skaičiai duoti akliausteliuose yra įskaityti į pagrindinius skaičius, pavyzdžiui, XVIII a. pastatyta 246 naujai įkurtos bažnyčios, iš jų 17 protestantiškų. Iš viso suskaičiuota 1043 įkurtos bažnyčios, iš jų 130 protestantiškų.

VI TABELĖ

VISŲ SUSKAIČIUOTŲ ĮKURTŲJŲ BAŽNYČIŲ STATISTIKOS PALYGINIMAS
BUVUSIOMIS 1943 METAIS

	Medinės	Mūrinės	Nežin.	Suma	
Katalikų	įkurta	670	167	76	913
	sugriauta ar uždaryta	11	6	11	28
	būtų likę 1943 m. buvo 1943 m.	659 363	161 481	65 41	885 885
	pakeista konstrukcija	-296	+320	-24	
Protestantų	įkurta	27	39	64	130
	sugriauta ar uždaryta	5	6	15	26
	būtų likę 1943 m. buvo 1943 m.	22 12	33 63	49 29	104 104
	pakeista konstrukcija	-10	+30	-20	

**AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ
IR ARCHITEKTŲ SĄJUNGA****BOSTONO SKYRIUS****AMERICAN LITHUANIAN ENGINEERS
AND ARCHITECTS ASSOCIATION, INC.****BOSTON CHAPTER**

JONAS ČERESKA
Pirmininkas/Chairman
85 Ocean St.
Dorchester, Mass. 02124
Tel. 288-7227

VYTAUTAS EIKINAS
Sekretorius/Secretary
1 Fawn Circle
Randolph, Mass. 02368
Tel. 961-3523

JUOZAS KUNCAITIS
Iždininkas/Treasurer
43 Bushnell St.
Dorchester, Mass. 02124
Tel. 436-2219

Naujoji ALIAS Bostono skyriaus valdyba, susidedanti iš Jono Čereškos -pirm., Vytauto Eikino - sekr., Juozo Kuncaičio - išd., perėmė skyriaus veiklą 1970 m. gruodžio mėn. pabaigoje.

Šiais metais, kaip ir visuomet, skyriaus tautinis susipratimas pasireiškia gausiomis aukomis. Ligi šiol paaukota Simo Kudirkos Fondui - \$ 860.00 ir Vasario 16 dienos proga - \$ 1500.00. Be to, dar paaukota smulkesnėmis sumomis kitiems tikslams.

Š.m. pirmasis ir iškilmingasis Vasario 16 d. susirinkimas įvyko vasario 12 d. C. Mickūno rezidencijoje. Jaunas doktorantas Drunga, M. paskaitė įdomią ir aktualią paskaitą: "Laisvės kovos dilemos", o Bostono veikli studentė Birutė Vaičjurgytė jausmingai perteikė tai dienai pritaikytą eilėraščių.

Š. m. kovo 19 d. įvyko skyriaus antrasis susirinkimas R. Budreikos rezidencijoje. Čia Vladas Eikinas davė pašnekėsį apie "Naujųjų tautų transportacijos problemas", - paįvairindamas skaidrėmis iš Thailando. V. Eikinas praleido net ketveris metus Thailande, projektuodamas ir vykdydamas kelių statybą.

Š.m. gegužės 21 d. skyriaus susirinkimas įvyko Donato Šato namuose. Susirinkimą pravedė dr. Jurgis Gimbutas.

Vienintelė skyriaus narė moteris- Dalia Ivaškienė kalbėjo apie Amerikos aukštesniųjų mokyklų chemijos kursą bei dėstymo metodus, įskaitant uždavinių sprendimus ir laboratorinius eksperimentus. Keletą eksperimentų prelegentė pademonstravo vietoje.

Narių tarpe sk. valdyba parinko ir aukų skautams, vykstantiems į pasaulinę Jambore.

Pažymėtina, kad visuomet po susirinkimų, kaip tradicija, vyksta nuotaikingas pobūvis - kavutė, o skyriaus pirmininkas visų vardu įteikia namų šeimininkei simbolinę dovanėlę, kaip padėką už jos rūpestį ir malonų svečių priėmimą.

* * * * *

● ALIAS Centro Valdybos pageidavimu, Bostono skyrius šiais metais sutiko pravesti A L I A S ženkliuko konkursą. Konkurso komisija sudaryta iš Eugenijaus Manomaičio, Juozo Rasio, Romo Budreikos ir Alg. Lapšio.

●● Kovo mėn. pabaigoje J. Čereškai ilgesniam laikui tarnybiniai išvykus į Europą, skyriaus pirmininko pareigas laikinai eina - Vytautas Eikinas.

●●● Buvusiam skyriaus pirmininkui Eugenijui Manomaičiui prieš kurį laiką sėkmingai padaryta operacija. Linkime sveikatos ir mūsų veikloje daug darbingų metų.

* * * * *

Š.m. kovo 14 d. Bostono lietuviai, kartu su ukrainiečiais, latviais ir žydais, demonstravo prie Gubernatūros (State House), - reikalaudami iš Amerikos politinių vadovų - akcijos derybose su Sovietų Rusija, dėl pavergtų tautų ir tautinių mažumų priespaudos panaikinimo.

Šioje demonstracijoje lietuvių tautos siekimus išreiškė jaunosios kartos atstovas inž. Algis Lapšys. Visi Bostono dienraščiai tiksliai ir palankiai demonstraciją aprašė.

(sk - zg)

ALIAS BOSTONO SKYRIAUS VALDYBA

JONAS P. ČEREŠKA

Gimė Petrapilyje. Augo Aukštaitijoje. 1944 metais baigė Aukštesniosios Kultūrtechnikos ir Geodezijos Mokyklos geodezijos sk. Kėdainiuose. Toliau geodezijos mokslus tęsė UNRRA Universitete, Muenchene.

1958 metais baigė Northeastern Universiteto Lincoln College mechanikos skyrių Bostone. Taip pat Bostone, jis 1960 m. baigė Northeastern Universiteto School of Business inžinerijos administracijos skyrių.

Pastaraisiais 10 metų dirbo R & D vedėju Gaulin firmoje, Bostone. Gi, šiuo metu yra tos pačios firmos tarptautinės pardavimo įstaigos organizatorius ir vedėjas.

VYTAUTAS EIKINAS

Gimė Lietuvoje - Vabalninko miestelyje, Biržų apskrityje. Gimnaziją lankė Biržuose ir Vokietijoje.

Amerikoje, atitarnavęs kariuomenę, jis lankė Northeastern Universitetą ir taip pat Wentworth Institutą, Bostone.

Architektūros mokslus baigė 1957 m. Taip pat jis reiškiasi įvairiose lietuviškose organizacijose: choruose, sporte. Šiais metais jis yra Bostono LSS "Grandies" pirminku.

Profesinėje veikloje, jis nuo 1959 metų dirba S.C. Corrigan Co., Bostone, Chief Engineer pareigose. Asst.

JUOZAS KUNCAITIS

Gimė Lietuvoje. Baigęs Prekybos Institutą Klaipėdoje 1937 metais, dirbo mokytoju Aukštesniojoje Prekybos Mokykloje ir kitose įstaigose. Išeivijoje reiškėsi visuomeninėje veikloje: Vliko, spaudos ir švietimo srityse.

Amerikoje jis pasuko į technikos sritį: 1958 metais baigė Northeastern Lincoln Technical College. Dabar dirba Teledune Co. elektronikos skyriuje projektų tikrinimo darbą.

Pažymėtina, kad neseniai Bostono laikraštis "Keleivis" plačiai paminėjo J. Kuncaičio veiklą.

LIETUVIŠKI GATVIŲ
PAVADINIMAI AMERIKOJE

RUTA CIRCLE

KAUNAS CIRCLE

Apatinėje nuotraukoje matome lietuviškais vardais MANCHESTER, N.H. miesto gatvių rodykles.

Tai inž. K. Daugėlos nuopelnas. Jis pereiniais metais dviejuose Manchester, N.H. gatvių planavimo projektuose, kuriuos jis suprojektavo ir išbaigė, įvedė taip pat ir lietuviškumo žymę.

Šis pavyzdys liudija, kad ir lietuviai civil - inžinieriai čia, Amerikoje, ar kur nors ir kitame krašte, gali palikti lietuviškumo pėdsakų....

(Nuotrauka paties autoriaus - K.Daugėlos)

GILUS DĖMESYS....

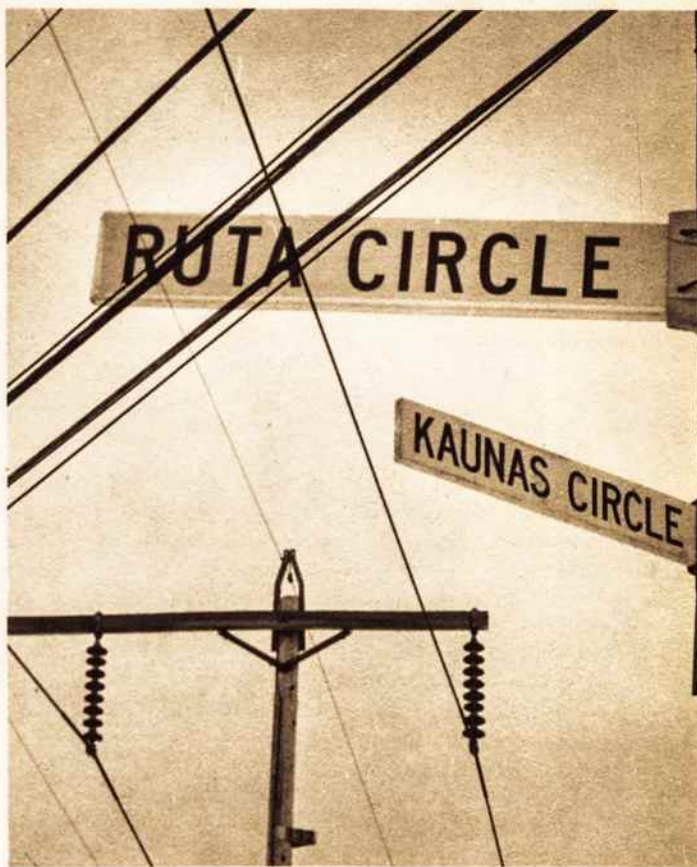
VIRŠUTINĖJE NUOTRAUKOJE:

Vaizdelis iš ALIAS Bostono skyriaus susirinkimo, įvykusio 1970 metais gruodžio 12 dieną ypatinga skyriaus 21 -nerių metų minėjimo proga, kur dalyvavo ir lietuviškos spaudos atstovai.

Pagrindiniais pranešėjais buvo dr.inž. Jurgis Gimbutas ir ALIAS CENTRO VALDYBOS narys dipl. inž. Bronius V. Galinis.

Nuotraukoje iš viršaus: R.Veitas, J.Štuopis, V.Izbickas, J.Čereška, J.Kriščiūnas.

(Bendrą aprašymą žiūr. TŽ nr.5 - 6, 1970)

LIETUVOS UNIVERSITETAS

Lietuvių profesorių draugija Amerikoje leidžia stambų, apie 700 puslapių veikalą "Lietuvos Universitetas". Veikalo redakcinę komisiją sudaro: pirm. vysk. V. Brizgys, leidinio redaktorius Pranas Čepėnas, kalbos taisytojas prof. dr. P. Jonikas ir nariai — prof. St. Dirmanas, prof. med. dr. J. Meškauskas ir kun. P. Dilys. Vienas redakcinės komisijos narys inž. J. Rugis yra miręs.

Veikale informuojama apie mokyklų pradžią Lietuvoje, o nuo 1579 m., t. y., nuo Vilniaus jėzuitų akademijos įsteigimo, aprašoma beveik 400 metų Lietuvos aukštojo mokslo istorija: Vilniaus jėzuitų akademija, Vyriausioji Lietuvos mokykla, senasis Vilniaus universitetas. Po senojo Vilniaus universiteto uždarymo 1832 m. — dvasinės ir medicinos — chirurgijos akademijų darbai, Lietuvos nepriklausomybės meto Lietuvos universitetas, kuris vėliau buvo pavadintas Vytauto Didžiojo universitetas ir Vilniaus universitetas ligi 1944 m.

Tai bus pirmas tokios plėčios apimties moksliskai parašytas ir objektyvus veikalas apie Lietuvos aukštojo mokslo mokyklas-universitetus.

Dažnam gali kilti klausimas, kodėl toks veikalas leidžiamas Amerikoje, o nelaukiama panašų veikalą išleisiant Lietuvoje. Tik vienu pa-

vyzdžiu paryškinsiu, kad dabar okupuotoje Lietuvoje dar negalima išspausdinti objektyvaus, net ir mokslinio veikalo.

1966 m. Vilniuje išspausdino stambų veikalą "Vilniaus universitetas". Toje knygoje yra skyrius "Vilniaus universitetas pirmaisiais tarybiniais santvarkos metais", kur daugiau rašoma apie Sovietų Rusijos mokslą ir komjaunimo organizacijos veiklą, negu apie Vilniaus universiteto darbą. Tame veikale profesorų, pasitraukusių iš Lietuvos, pavardės visai neminimos, išskyrus rektorių M. Biržišką, bet ir apie jį rašoma, kad jis nepateisinęs komunistų partijos ir tarybų valdžios parodyto senajai inteligentijai pasitikėjimo. Panašių pavyzdžių jų išleidžiamuose mokslo veikaluose apstu.

Manau, jog šio pavyzdžio pakanka paremti tvirtinimą, jog okupuotoje Lietuvoje negalima išspausdinti objektyvios mokslinės knygos.

Mūsų spausdinamoje knygoje plačiai apžvelgiama Lietuvos visuomenės pastangos atsteigti aukštąją mokyklą Lietuvoje, aprašoma ir įvertinama Lietuvos aukštųjų mokyklų veikla, jų atliktieji mokslo srityje darbai palyginami su kaimyninių kraštų aukštųjų mokyklų darbais.

Veikalo pirmąją istorinę dalį parašė dr. A. Rukša, o nepriklausomos Lietuvos uni-

versitetų fakultetų veiklos bibliotekų, studentų organizacijų aprašymus, atsiminimus ir kitą medžiagą šiam veikalui pateikė 45 bendradarbiai.

Kiekvienas besidomintis Lietuvos mokslo praeitimi ir švietimu, šiame veikale atras daug įdomios medžiagos ir galės susidaryti pilnutinį vaizdą apie Lietuvos aukštųjų mokyklų veiklą bei jų įnašą tautos švietimui ir kultūrai. O kiekvienos mokslo srities specialistas — teologas ar filosofas, filologas ar istorikas, medikas ar gamtininkas, matematikas ar fizikas, inžinierius, teisininkas, ekonomistas ir kiti tikrai suras šiame leidinyje visą jo mokslo srities istoriją nuo pat pirmosios aukštosios mokyklos įsteigimo Lietuvoje.

Šiuo leidiniu, mano manymu, turėtų susidomėti ir jaujoji lietuvių akademikų karta Amerikoje bei kitur, kad, šį veikalą paskaitę, galėtų lyginti Lietuvos universiteto santvarką, darbo sąlygas, dėstomus mokslo dalykus, studentų mokymosi sąlygas

Leidinys bus atspausdintas 1971 m.

Knygą galima užsisakyti pas prof. St. Dirmaną, 6616 So. Washenaw, Chicago, Ill. 60629, USA. Knyga kainuos 15 dol. Garbės prenumeratoriai moka 100 dol., o mecenatai, įmokėję po 500 dol., bus įrašyti knygoje.

Prof. Pr. Čepėnas